محمد عیاض اسحاقف.

قیامت

ایکی پرده‌لی کامیدیا.

№ 10

پوچته ایله 34 تین.

حقی 30 تین.

حسین ابوذرف نشری.

قزانده، «اورنه‌ك» مطبعه‌سی.

برادرم مرحوم محمود افندی آلمایف‌غه عاجزانه باغشلیم.

محمد عیاض الاسحاقی.

4383
A 3102/a

قیامت

ایکی پرده‌لی کامیدیا.

حسین ابوذرف نشری.

ترجمه، تیاترده اویناو همده ایکنچی مرتبه باصو حقی محررینه مخصوصدر.

قزانده، «اورنه‌ك» مطبعه‌سی.

КАЗАНЬ,
электро-типографія „УРНЭК"
1910 г.

«اورنەك» مطبعەسی.
قزانده.

کامیدیانڭ کشیلری:

شاهی‌یزدان: قزاننڭ بر بایی.

صدیق حضرت: قزاننڭ بیك مشهور مدرسی، بخاری، یاشی ۷۰لرده
قچقروب سویلی، قاطی باصوب یوری، قولینی بیك بوطی.

سعید حضرت: قزاننڭ ۲نچی درجه مشهور مدرسی، بخاری، ۶۸ لرده.

حمید حضرت: طاغی قزاننڭ مدرسی، بخاری، تیرس کشی.

خیرالله ملا: مدرسه‌سن یابقان مدرس، نادان مناظره‌چی، ۵۰لرده.

کیاو ملا: کچکنه‌گنه ملا، بخاری. ۴۰لرده.

مؤذن: آشغب سویلی، خلق آلدنده بلمینی کورسه‌تورگه طرشه، ۵۵لرده.

فیض‌الرحمن ملا: یاڭیراق فدرلی ملا.

ثابت قدا
صادق آبزی
غلاسنی آبزی
محمدخان آبزی
} بایلار

کشیلر.

ایشان: یالغانچی بر کشی.

خاتونلر.

دۋورنیك، کوچر.

احمد: یاش یکت، آچق فکرلی، کیمیاگه دردلی کشی.

واقعه قزانده. ۱۸۹۷ نچی یللرده یاز باشلرنده.

برنچی پرده.

شاهی‌یزدان باینک زالی. زال بایلرچه، اوسته‌لده شاهی‌یزدان یالغز چای اچه آلدنده اوزون قولده‌غی دفتر. اوزندن اوزی سویلی.

شاهی‌یزدان ـ نی قدر راصخود! بو قدر صابون نیـگه کیتـکان (قچقروب) ئه‌ی! اسماء ـ مونـده قارا ئلی! (بر کمده کیلمی دفترنی آچوب طاغی) شیکر! ایکی آطنه‌غه پوط یارم شیـکر. اسمـاء! اسـماء! (قچقرا تـگی یاقدن «کیله‌م کیله‌م» دیگان طاوش ایشتله. اسماء چغا).

شاهی‌یزدان ـ سین نی دیب قارامیسک بر آیغه اون بیش قداق صابون بتـکان. ایکی آطنه‌غه پوط یارم شیکر بتکان. اول قایا کیتکان. ئلله سز ایندی بزنک تیرمزنی بازارغه چغاررغه تلیسز می؟

اسماء ـ پریکاشچیکلرگه ئه‌یت، هر چای صاین زور شیکر صاوتی برله طوطروب بیره‌م، جیتمه‌دی دیب طاغی منه‌لر.

شاهی‌یزدان ـ جیتمه‌سه جیتکان ییرنده قالور. موندن آری کشی صابون برور شاقماقدن آرتق بیرمه! آصراولرگننک آرطن آلدن قارا، بارده اورلی، بارده اورلی. بایورسک بولار برله.

اسماء ـ ئلی بو بایلق جیتمه‌گانمی؟

شاهی‌یزدان ـ جه جه آنسی سینک اش توگل، سین اوز اشگنی قارا. آصراولار اویره‌گه یارمانی کوب صالماسون. (اسماچغوب کیته شاهی یزدان چای یاصاب) مونه قهر صوقغان، بارده اورلی: آصراوی اورلی،

پریکاشچیگی اورلی، کوچری اورلی؛ دۋورنیگی اورلی؛ اللهدنده قورقمی، باینڭ بدعاسی توشەر دیبده اویالمی. (برمالایکروب، «آبزی برحضرت بار. سزنی کورەسی ایدی»دی)

شاهییزدان ـ اوستی باشی یاخشیمی؟ خیرچی توگلمی؟

مالای ـ یاخشی.

شاهییزدان ـ بار کرسون (اوزی چای اچه) یوریلر شونك اوسترەلب اش یوقغه. مونه آنی چای اچر ایندی، (شول آراده ایسکی گینه طلوبدن چالمادن حضرت کیلب کره). السلام علیکم.

شاهییزدان ـ وعلیکم السلام اوطرگز. (حضرت اوطرا دعا قیلالر)

شاهییزدان ـ خوش. (حضرت دەشمی)

شاهییزدان ـ خوش! یەگز حضرت نی یوموش!

حضرت ـ (کسەسین قابشاب کاغز آلوب) مونه مین بر فقیر آولنڭ امامی ایدم.

شاهییزدان ـ بز زکات اولەشمیبز.

حضرت ـ مین زکات صورامیم. مونه شول قریەمزنڭ مسجدی یانغان ایدی، اهل محلەمز فقیرگه کوره مسجدگه اعانه بولماسمی دیگان ایدم.

شاهییزدان ـ خوش.

حضرت ـ الله تعالی عزیز عمرلرگزنی اوزایتسن دیب، دولتگز آرطسن دیب اهل محله برله دعا قیلوب نماز اوقور ایدك.

شاهییزدان ـ خوش حضرت خوش! عیب ایتمه، بز بیره آلمیبز اوزمزنڭ اشبز کوب، بیره آلمیبز.

حضرت ـ آزغنه بولسەده بوش ایتمەگز ایندی، سزنڭ بو دولتگز برله سزگه برنی توگل.

شاهییزدان ـ سین حضرت بزنڭ دولتنی صاناماغانسڭ. هر کمنڭ اوزینه کوره اشی. بز بیره آلمیمز.

حضرت ـ پیغمبرمز بیت بربرگزگه اعانەده بولگز دیگان.

شاهی‌یزدان ـ ئیو ئیو خوش! مونه حضرت کتابلر آلمیسزمی؟ حضرتلرگه بیك کیره‌کلی کتابلر بار، وعظ کتابلری: درة الناصحین، فقیه ابو اللیث.

حضرت ـ یوق مینم شول یوموشمنی یوموشلاساڭز. . . .

شاهی‌یزدان ـ معذور معذور حضرت. خوش! بیك هیبت تسبیح‌لر بار. مکه مدینه اشی مرجانلر، ایسلی مایلار بار. (حضرت آقرطنغنه کاغزلرن جییوب). پیغمبرمز ئه‌یتکان: مالنڭ قاراولچیسی صدقه دیگان.

شاهی‌یزدان ـ ئیو ئیو حضرت. خوش!

حضرت ـ سین آنڭ امتی توگلمنی؟ (چغب کیته)

شاهی‌یزدان ـ بارسینه‌ده بیر! مسجدینه بیر، مدرسه‌سینه‌ده بیر ملاسینه‌ده بیر! بزگه بر کمده بیرمی، بارده آلا. (طاغی کاراندا‌شی برله دفترنی تیکشرگه طوتنا ایشکدن بر کشی کیلب کره)

کشی ـ السلام علیکم.

شاهی‌یزدان ـ وعلیکم السلام.

کشی ـ ایسه‌نمی شاهی‌یزدان.

شاهی‌یزدان ـ اللهغه شکر، احمدی آبزی.

احمدی ـ شاهی‌یزدان مینم شول تییشلی آقچه‌نی بیروب جیبه‌رسه‌نه.

شاهی‌یزدان ـ اوطور. خوش! نیندی آقچه؟

احمدی ـ نیندی دیمه ایندی، اوزڭده بله‌سڭ. خدمت آقچه‌م.

شاهی‌یزدان ـ یاری یاری. خوش! کوبمی، اوچ تنکه‌می؟

احمدی ـ نیك اوچ بولسون.

شاهی‌یزدان ـ بیش‌منی؟ خوش!

احمدی ـ نیك بیش بولسون، ایللی تنکه.

شاهی‌یزدان ـ ایللی تنکه! اول نی دیگان سوز؟ خوش!.

احمدی ـ ایللی تنکه شول: بیش آطنه‌لغم آلماغان.

شاهی‌یزدان ــ سینڭ بهاڭ یکرمی بیش ایدیمی؟

احمدی ــ نیک یکرمی بیش بولسون، قرق.

شاهی‌یزدان ــ کم برله سویله‌دڭ؟

احمدی ــ آبزییڭ برله سویله‌دم.

شاهی‌یزدان ــ آلای بولسه آبزینی کوت، مین بلمیم. خوش!

احمدی ــ زنهار شاهی‌یزدان بونجتمه ایندی، کوته کوته اشدن چقدم ایندی. کیبتکه بارسام اویگه، اویگه کیلسام کیبتکه بار دیسڭ. ایندی آبزینی کوت دیسڭ.

شاهی‌یزدان ــ خوش! نیک صوڭ سین ئلی یوداته‌سڭ. سینڭ آقچه‌ڭ بزده یوغالور دیب قورقاسڭمنی؟

احمدی ــ مین آقچه کیره‌ك بولماسه اوزمده کیلماس ایدم. مینم بیت جماعتم بار.

شاهی‌یزدان ــ خوش! یاری یاری آلای بولسه بیریم. کوبمی بیریم، ١٥ صومغه راضی بولامسڭ.

احمدی ــ نیک بولیم، بولمیم.

شاهی‌یزدان ــ اوتکان اش اچون طاغی نی کیره‌ك ایندی. یاری آلای بولسه یگرمی یاصیم، خوش!

احمدی ــ سین نیشلیسڭ. شاهی‌یزدان! مینم قول کوچمنی کوچله‌ب آلوب قالماقچی بولاسڭمنی؟

شاهی‌یزدان ــ ئلی مین سینی کوچلیم‌می. اختیارڭ! تله‌سه‌ڭ آلاسڭ، تله‌سه‌ڭ آبزی قایتقاننی کوته‌سڭ.

احمدی ــ صوڭ بیت شاهی‌یزدان بیش یلدن بیرلی ژالونیه‌منی سیندن آلا کیلدم. نیک بو کونگنه آبزییگغه صلطیسڭ؟

شاهی‌یزدان ــ یکرمی تنکه‌گه راضی بولمیسڭ بیت.

احمدی ــ یه اویناتمه ایندی، بیر!

شاهی‌یزدان ـ مونه آلاسڭ کیلسه یگرمی بیش صوم، شونلن برتین‌ده آرتق بیرمیم.

احمدی ـ ای ربم. قرق یاصا ایچماسام.

شاهی‌یزدان ـ یوق.

احمدی ـ اوطز یاصا ایچماسام،

شاهی‌یزدان ـ یاری ایندی آلای بولسه، قارتی یاخشی. (شاهی‌یزدان طروب کاغز کیترب) شونده ژالونیه‌منی آلوب بتردم دیب قول قوی (احمدی قول قویا).

شاهی‌یزدان ـ مونه اون تنکه آقچه، یگرمی تنکه‌سینه کیبتدن طاوار آل.

احمدی ـ (قطی اوچوب) مین اول طاوار برله نیشلیم؟

شاهی‌یزدان ـ کیره‌گه‌گه توتارسڭ. صابونلری قزلرڭغه یوونورغه بولور؛ مرجانلری طاغارغه بولور؛ کتاب قرآن اوقورغه بولور.

احمدی ـ (قورقغان طوش برله) بزنڭ ئلی بیزه‌نو قایغومز یوق، آشاو اچو قایغوسی. زنهار آقچه‌لاطا بیر.

شاهی‌یزدان ـ یوق، یوق. مه (زاپیسقه بیره)

احمدی ـ (آلماینچه) ـ شاهی‌یزدان اوینا‌ماسه‌نه!

شاهی‌یزدان ـ اوینامیم اوینامیم، اشم کوب، آلده یولگده بول.

احمدی ـ ایچماسام طاغی اون تنکه بیر. (شاهی‌یزدان آچولانوب قولندن یازونی آلوب توزه‌توب) باشنی ئه‌یله‌ندره‌سز (کسه‌سندن آقچه‌نی آلوب) مه آل. یاری بار یولگده بول، الله خیرلی یاردم بیرسون، بزدن فاتحه.

احمدی ـ (چیتکه بورلوب) اون سیگز یل خدمت ایتوب خدمت حقمنی طالاب قالالر! (شاهی‌یزدانغه) شاهی‌یزدان، قول قویسام قویدم، اول یگرمی صومنی مه‌گگو باخیل توگل، اچگه اوت بولوب توشسون.

شاهی‌یزدان ـ ئلی قارت ئت بیرگاننڭ قدری یوق، طالاشورغه تلی. (سیکرب طورا باشلی. احمدی یوغالا).

شاهی‌یزدان ــ نیندی انصافسز، اون سیگز یل بتون جماعتن بز نڭ اوستدن طو یدرب طرووی جیتمه گان، بایناڭ بتون مالن قوچافلاماقچی بولا! ئلی بیرگانگه رحمت دیسون. بیرمه‌سه‌م مونسونده آلا آلمی ایدڭ بیت. یازووڭ بارمی ئلل! (چای اچه. شول آراده خاتون قز یاغندن آقرطنغنه ایشکنی آچب اسماء کورنه)

اسما ــ سین، کشی یوقمی؟

شاهی‌یزدان ــ یوق،، کم کیره‌ك ایدی صوڭ؟

اسما ــ بر کمن کیره‌کمی، کشی یوقمی غنه‌دیم. آنده زلیخه آبزتای کیلگان. شاهی‌یزدانده یوموشم بار ایدی‌دی.

شاهی‌یزدان ــ نرسه شونده اچنی پوشرب یوری، آقچه صوری طورغاندر ئلی. بار، اشی باردیڭ.

اسما ــ اول، بیك زور یوموشم بار ایدی‌دی.

شاهی‌یزدان ــ (آچولانغان طاوش برله) بتماس آلارنڭ یوموشی (شول آراده ایشکنی آچوب، برقارچق کره. اوزی سویلی) ــ میڭا قارچق کشیگه یارار ئلی. مین ایندی خاتونلقدن چقغان. (ماڭلایینه زونتیك ایتوب قولن قویوب طوقتابراق قاراب) کشی بارمی؟ (برآزدن صوڭ) شاهی‌یزدانمی؟ صابرجانمی؟ کوزلرمده ره‌تله‌ب کوروب بترمی.

شاهی‌یزدان ــ شاهی‌یزدان زلیخه آبزتای شاهی‌یزدان، اوطرگز.

زلیخه ــ اشراق نمازمنی اوقودمده کروب چغیم ئلی دیدم. (زلیخه اوطرا).

شاهی‌یزدان ــ نی یوموش زلیخه آبزتای؟

زلیخه ــ مونه قرآن چغاریم دیگان ایدم. شونڭ اوچون نفیسه استاذ بیکه‌گه بیش صوم آقچه بیررگه کیره‌ك ایدی...

شاهی‌یزدان ــ (آڭلاماغان بولوب) جه خوش!

زلیخه ــ (آقرتنغنه) مونه مینم تگی سزده امانت آقچه‌مدن بیش صوم بیرگز دیم.

شاهی‌یزدان — ئیبو ئیبو خوش اول صوكگ سین زلیخه آبزتای کتاب قرآن طاراطو کیره‌ك ایدی. مونه سین بربر مدرسه‌گه‌کتابلر کرتو کیره‌ك ایدی. مونه بزده زکاتدن قالغان اربعین بار.

قارچق — قرآن چغارطودن ثوابلی بولورمنی؟

شاهی‌یزدان — ثوابلی ثوابلی - قویو قازتقان ثوابن آلورسك، ئیبو، خوش! آنك ثوابن ثواب جاریه‌دیلر. خوش! یعنی یلغه کبك آغوب طورا.

قارچق — بیك آوروب طورام - اجلم یاقینلاشه طورغاندر آخریسی، شونك اچون قرآن چغارتیم دیگان ایدم.

شاهی‌یزدان — ئه‌ه آوریسگمنی. خوش! مونه بزده تراب شفا بار، مکه مدینه‌دن کیلگان، سین شونی آلدر.

قارچق — شفالی منی؟

شاهی‌یزدان — بیك شفالی، بیك... طاغی بزده معجون بار. بخارا امیری اوزی دارولانه طورغان معجون، بیك فائده‌لی، بیك!

قارچق — آلدریم آلای بولسه.

شاهی‌یزدان — آلدر آلدر. مین کیبتده چاقده آصراوگنی چغار.

قارچق — قرآن چغارتمیم منی؟

شاهی‌یزدان — کتاب اوله‌ش کتاب! قرآننی اوزگده اوقی آلاسك.

قارچق — یاری آلای بولسه.

شاهی‌یزدان — مالای! (قچقرا) قایا کیتدی مالابیی.

اسما — (تگی قارچققه) ئه‌یده زلیخه آبزتای‌بز چغیق، آنك اشی باردر.

قارچق — (قوزغالا) خوش شاهی‌یزدان اولسه‌م نماز آرتندن دعاگدن قالدرما.

شاهی‌یزدان — خوش. (شول آراده مالای کره) سین قایا یوریسك؟ بار احمد آبزییگنی کانطوردن چاقرب من، بای چاقرادیك. (بارده چغا).

شاهی‌یزدان ـــ (طوروب) بوقـارچغینه‌ده آقچه بیر! بوگارغه نی قالغان‌ایندی، اوله‌رگه‌گنه بیت. اولده آقچه‌دی. یه خوش ایندی نی قـالدی. موگارغه تـگی کتاب توغروسنده قوشارغه کیره‌ك. (شول آراده روسچه‌رەق کیینـگان زورغنه میقلی یـگت کورینه: شاهی‌یزدان تیزگنه آگارغه قاراب قزو قزو)ـ خوش! مونه‌نی یوموش، تیپوغرافیه‌ده تـگی ضیا قاضینڭ کتابی باصلامی؟.

احمد ـــ باصلا.

شاهی‌یزدان ـــ اول بازارلی کتاب بولورمی؟ صاطلورمی؟

احمد ـــ صاطلورغه تییش، یاخشی کتاب.

شاهی‌یزدان ـــ اول اوچ مڭ باصلامی؟

احمد ـــ ئییو، زاکاز اوچ مڭ‌گه.

شاهی‌یزدان ـــ آلای بولسه اوزمزنڭ کاغزگه ٢ مڭ باصگز، تـگی شوما کاغزگه.

احمد ـــ زاکاز اوچ مڭ‌گنه بیت.

شاهی‌یزدان ـ شونارغه کوره ئه‌یتەم شول ـ ایکی مڭ اوزمزگه باصگزدیم. نرسه آگلاماغان بولوب طراسڭ.

احمد ـ آگلامیم شول، اوچ مڭ زاقازغه بیش مڭ بـاصارغه قوشاسز.

شاهی‌یزدان ـــ خوش! اوچ مڭ آگارغه اوز کاغزینه. خوش! بولدیمی؟ ایکی مڭ بزگه، اوز کاغزمزگه بولدیمی؟ خوش.

احمد ـ اول بیت خیانت بولا.

شاهی‌یزدان ـ نی دیب خیانت بـولسون. اوز کاغزمز بـرله باصابز بیت. آناردن اول ایکی مگی اچون بـاصو بهاسیده، نابور بهاسیده آلمیمز بیت، خوش! مونڭ قای بیرنده خیانت؟

احمد ـــ نیك خیانت بولماسون. بز آناردن رضالق آلماغان ایچ.

شاهی‌یزدان ــ (کولوب) ئهی ئهی سین ئولی ئنی‌که‌ش ببك نچکه‌له‌مکچی بولاسك‌ـ قلنی قرقغه یـارماقچی بولاسك. یـاری مین قوشقانچه اشله.

احمد ــ یاراون یاریده....

شاهی‌یزدان ــ (سوزنی بولوب) یاری یاری بلهم. خوش! طاغی نی سویله‌مه‌کچی بولاسك.

احمد ــ تـگی محرر کیلـگان. سز کتابنی فارارغه آلوب فالغان ایدگز. مونده منسونمی، جواب ئه‌یته‌سزمی؟

شاهی‌یزدان ــ اول طاغی قایسی؟

احمد ــ ئه‌نه برکون کتاب‌قالدـرب کیتدی.

شاهی‌یزدان ــ ئه بلهم ـ تـگی شوما یگتمی؟ طار چالبـارمی؟ یاری آلابز دیك. فضائل الشهوردن فالغان کاغز باردر. شونده بر آرا مالایلار بوش چاقده باصوب آلورسز.

احمد ــ بهاسی؟

شاهی‌یزدان ــ نیندی بهاسی. آنك نی بهاسی بار؟ ئه‌کیت بیت. مونه آنارغه شهرـتی بولورـ، شهرـتی. خوش! اول جیتمه‌گانمنی؟ شهرت.

احمد ــ اول آقچه صوری.

شاهی‌یزدان ــ آقچه! نی اچون؟ ئه‌کیت اچونمی؟ یاری‌باری، خوش! یکرمی دانه کتاب بیررمز دیك.

احمد ــ آقچه‌لاته یوقمی؟

شاهی‌یزدان ــ یوق یوق. خوش! کتابی صاتلورلقمی؟

احمد ــ بو یلده ایندی آندی کتابلر صاتلا.

شاهی‌یزدان ــ خوش! صاتلا دیك، صاتلسه یکرمی کتاب اوستینه اوچ صوم آقچه دیك.

احمد ــ بیرمه‌سه؟

شاهی‌یزدان ــ نیك بیرمه‌سون، شهرتی بولور دیك شهرتی. بیر ر بیر ر ،خوش! یاری بار. (احمدیوغالا.شاهی‌یزدان یالغزی) ئه‌کیه‌ت یاز و چیسینه‌ده آقچه بیر، باصدرغانی اوچون رحمت اوقورغه کیره‌ك بیت. (شول آراد. (ایشك دیردەب کوچر برله دۋورنیك کورینه.ایکیسیده پشناغان.)

کوچر ــ (ایکی قولن اوچلاب آچوب ئلله نرسه طوطقان) شـاهی‌یزدان آبزی! شاهی‌یزدان آبزی! (دۋورنیك آلغه چغوب) یومورقه!

شاهی‌یزدان ــ (عجبسنوب) نی بولدی؟ خوش!

کوچر ــ یومورقه ـ یومورقه! آلتون یومورقه.

شاهی‌یزدان ــ (باروب یومورقه‌نی قاراب) آلتون یومورقه؟ بیر بیر! (بیك تیز قولینه آلا)

کوچر ــ مین طابدم، چوار طاوق صالدی.

دۋورنیك ــ مین طابدم، ئه‌تەچ صالدی.

کوچر ــ مین دیم.

دۋورنیك ــ مین. ئه‌تەچ صالدی.

کوچر ــ آلداما. (شول وقتده شاهی‌یزدان ئه‌یله‌ندروب ئه‌یله‌ندروب قاری)

کوچر ــ طاوق صالدی. مین طابدم.

شاهی‌یزدان ــ (عجبسنوب) یازولی. ئه‌ی اسما! ئه‌ی‌اسما! (قزولانب ایکی قولی برله اوچلاب یومورقه‌نی کوته‌روب یوری‌باشلی.)

کوچر ــ آلتون یومورقه. بای چایلك!

دۋورنیك ــ مین طابدم. بای میکا چایلك!

شاهی‌یزدان ــ (یومورقه‌نی قاراب قاراب) چایلك چایلك ـ آخر زمان علامتی. آلار چایلك. (اسما کیلوب چغا دۋورنیك کوچ ـ ایکیسـیده مین طابدم دیب سویله‌رگه طوطنالر)

اسما ــ (بسم‌الله ئه‌یتوب) مین شیکله‌نەم، خیرلی‌گه بولسون. یازوی بار (قاراب قاراب) الله سوزی بار. طهارتمده یوق (اوقورغه کلی اوقی آلمی)

شاهی‌یزدان ــ (قاراب قاراب) بار بار. موذه «لا اله» دیگانمی. طاغی

طاغى قارا، قارا، معجزه معجزه (كوچرغه) ئى-ئى ئەى بار! كياو ملانى آلب كيل، حاضر ديك. طاوق آلتون يازولى يومورقه صالدى ديك بار بار تيز تيز (كوچر چغب كيته.)

اسما ــ ياربم خيرليگه گنه بولسون.

دۋورنيك ــ ئەتەچ يومورقه صالسه قضاءغه قارشى بولا.

شاهىيزدان ــ (همان قولينه ططب اوقورغه ماطاشب) اسما اسما! مونه مونده قارا ئلى. بو نى ديگان سوز؟

اسما ــ (يانينه كيلوب) بلميم بلميم! مين قورقام. (شول آرادەزليخه قارچق چغا.)

شاهىيزدان ــ «لا اله» مونه طاغن اوقى آلميم.

زليخه ــ نرسه بار؟

اسما ــ طاوق آلتون يازولى يومورقه صالغان.

دۋورنيك ــ طاوق توگل ئەتچ.

زليخه ــ خيرليگه بولسون. صدقه بيرگه كيرەك. مين ياش چاقده بزنك دەو ئەتىلرنك أتەچى صالغان ايدى-بتون آول يانوب بتدى.

شاهىيزدان ــ بو يازولى.

قارچق ــ آخر زمان علامتى!

اسما ــ مين قورقام زليخه آبزتاى. بربر نرسه بولماس ميكان اى ربم گناهم بيگرەك كوب كورەسون. (دۋورنيكغه) بار ايچماسام عائشه قداغينى چاقر، طاوقلرى يازولى يومورقه صالغان ديك.

دۋورنيك ــ طاوق توگل ئەتەچ (اوزى چغب كيته باشلى.)

شاهىيزدان ــ ئەى سين قارا ئلى (دۋورنيك ايشكنى آچوب باشن‌طغا) سين صلاح قداغەده ئەيت. بارشلى حميد قداغه كر، آنتارى صديق حضرت برله حكيم حضرتكه ئەيت. كورگان بر كشى برله سويلەشب طورما تيز يور! (دۋورنيك يوغالا.)

شاهی‌یزدان ـ اسما مـه ئلی طوطب طور ئلی، میـن طهارت توزیم دیم.

اسما ـ کیره‌کمی مین قورقام.

زلیخه ـ بیر اوزیمه!

شاهی‌یزدان ـ سینڭ قولڭ قالطری!

اسما ـ مین قورقام.

شاهی‌یزدان ـ نرسه‌دن قورقاسوڭ؟ (الله لا اوقی)

اسما ـ طوقـتا مین طارطما کیتریم (اشقافنی آچاده بر طارطمادن بروشقالار بوشاتا.)

شاهی‌یزدان ـ الله خیرلی‌قیلسون، مینده شیکله‌نه باشلادم. مونڭ ئلله نی بار. مونه بو سوزی طاغی ئلله نیندی! معجزه شول.

اسما ـ ئلله مامق کیتریم‌می؟

زلیخه ـ کیتر شول. (اسما چغا.)

شاهی‌یزدان ـ زمانه بوزلدی گناه شوملغی، ئلله نیندی طار بالاقلی مالایلار کتاب یازا باشلادی. ئلگه‌ری بیت امام اعظم‌لارغنه یازغان. (اسما مامق کوته‌روب آلوب کره‌ده طارطماغه مامق قویا. شاهی‌یزدان کیلب بسم الله ئه‌یتوب صلوات ئه‌یتوب طارطماغه قویاده طارطمانی اوسته‌ل‌اوستینه قویا)

شاهی‌یزدان ـ مین طهارتله‌نب کریم، بوزا کورمه‌گز. (چغا)

اسما ـ زلیخه آبزتای سین قارچق کشی، بو نیگه بولور ایکان؟

زلیخه ـ ئه‌تچ یومورقه صالغانن کورگانم بار. یازولی یومورقه صالغانن ایشتکانم‌ده یوق. نی ئه‌یتورگه‌ده بلمیم به‌بکه‌م. خیرلی بولسون دیڭ.

اسما ـ خیرلی بولسون ایندی. بلکه بایلقغه‌غنه‌در ئلی.

زلیخه ـ شولای بولسون. زمانه بوزلدی به‌بکه‌م. بتون اورام طولی خاتون، بـتون باقچه طولی خاتون، ئلده ئلی الله تعالی چدی. موکغانچه بزنڭ قزاننی ئلله قایچان بیر اوبو کیره‌ڭ ایدی.

اسما ــ بار مزنگده گناهمز کوب ایندی. (شول آراده کوزن آقایتوب ملا کیاو کیلوب کره. اسما آشغب چغا، زلیخه آقرتنغنه چغا)

کیاو ملا ـ قایا؟ قایـا؟ (ایدەن بوینی أزلەـگه توتنه. شول آراده شاهی یزدان یووش‌بیت برله قولینه سولگی طوطب بیتن سورته سورته کیلوب کره)

کیاو ملا ــ قایا؟ (شاهی‌یزدان آوز اچندن انا انزلـناه سورەسینی اوقوب قولی برله اوستەل اوستینه تورتب کورسەته)

ملا ــ (کیلوب آلوب) ماشاء الله! ماشاء الله! (بسم الله ئەیتوب صلوات اوقوب اوقورغه توتنا. شاهی‌یزدان سولگیسن طاشلاب کیله)

ملا ــ باشی قایه؟ باشی. (قولی قالطری)

شاهی‌یزدان ــ مونه «لا اله» دیگان.

ملا ـ ئیبو «لا اله» دیـگان! اممم.... (کورسەتوب) مونـه مونسی نرسه قاین آغای.

شاهی‌یزدان – (یاقنراق کیلوب کوزلرین قصب) «لا اله» بلمیم کیاو طاغی.. ئـه ئـه مونه طاغی بـر سوز طابدم «الناس» دیـگان.
(یومورقەنی ئەیلەندروب قاری. شول‌آراده دوبردەب صدیق حضرت کیلوب کره)

صدیق حضرت ـ (سلام بیرمەینچه) ـ قایا اول ئەتچ یومورقەسی کیتر صاصقنی!

شاهی‌یزدان ـ خوش حضرت!

صدیق حضرت ـ (قزولانب) جه سفسطه! قایا یومورقەڭ؟ جه جه.

کیاو ملا ـ مونه تقصیر مونده.

حضرت ـ جه کیتر صاصق. (کیاو کیتره)

حضرت ـ (کوزلگن کیتروب) جه قایا یازوی. (قارارغه طوطنه)

کیاو ـ مونه حضرت مونده «لا اله» دیگان سوزی بار.

حضرت -- قایا؟ (کیاو تورتوب کورسەته)

حضرت -- یوق صاصق. یوق دیمن.

کیاو -- مونه حضرت!

حضرت -- ای اوطن آوز، یوق صاصق. ئەی سفسطە نی یوق.

(کولوب قولون‌بولغاب، بولغاب) یالغان بارده یالغان.

کیاو -- حضرت مونه. مونه! قاراڭز ئلی.

حضرت -- (رەتلەب قارامایچە) یوقلا صاصق. هی سینك قابلیتلیگنه لاساڭ، محالگه اوشاناسڭ. (شول آراده حمید حضرت، عینی قاری کیلب کره ایکیسیده سلام بیره‌لر. شاهی‌یزدان قارشی آلا)

عینی قاری -- قایا اول عجائب عالم؟

کیاو ملا -- مونه مونده مونده!

صدیق حضرت -- یوق! یوق! احمقنی یوقنی سویلی (قولـن بولغاب) جوق (حمیدحضرت، عینی قاری کیاو ملا یانینه بارالر)

صدیق حضرت -- یوقمی داملا حمید؟

داملا حمید -- (کوزلگن کییوب قاراب) تقصیر بار!

صدیق حضرت -- یوق دیم صاصق، سینده سفسطه سویلیسڭ.

عینی قاری -- بار حضرت

کیاو ملا -- (حمید حضرتکه) مونه حضرت مونك «لااله» دیگان (یومورقەنی ئەیلەندرب ئەیلەندرب) مونه مونده «الناس» دیگان. مونه باشقه‌لـرینی طانب بولمی. (شول آراده خاتون قزلر یاغندن ایشك یارقنه آچلوب طـگلاب توررالر. شول آراده جوانغنه قورصاقلی ثابت قدا کیلوب کره. آنڭ آرطندانـوق خیرالله ملا کره، (خیرالله ملاقشقارشا کردی. سوزنی بورون آشا سوبلی] شاهی‌یزدان قارشی آلا. برسوزده دەشمایچه اوستەل یانینه کیلەلر: هەمەسیده بیك قزولانشالر. خیرالله ملا بەروب صوغوب یومورقەنی عین‌الله قارینڭ قولندن آلا).

عین‌الله قاری -- طوقتا ڭز حضرت. مین اوقی ایدم.

خیرالله ملا -- مینده اوقیم. مین مونده محله‌امامی، مینم سزدن ئلك‌رەك حقم بار.

شاهی‌یزدان -- حضرت....

صدیق ملا -- جه جه احمق نی ئەی صاصق.

حمید حضرت ــ موندن‌بز سینك محله‌گه کرشمیبز ، مونه خارق العاده یو مورقه‌نی‌غنه اوقیمز .

خیرالله ملا ــ مین اوزم اوقی آلمیمنی؟ مین الحمدلله قشقار داملاده ختم کتب قیلغان کشی.

صدیق حضرت ــ (کوله) قاره صاصق شاقتی توغری سویلی.

ثابت قدا ــ حضرتلر بو آخرسی بتون اهل اسلام اشی. مونده مناظره بولماسقه تییش دیب بلەم.

حمید حضرت ــ البته آخری آنی اوقـومایچه یارامی بلکه بو بر اشارتدر ، قضاء الهی‌در .

صدیق حضرت ــ جه جه اوقو اوقو . (یومورقه یانینه کیلوب)جه‌اوقو ؟ (شول آراده سعید حضرت کیلوب کره. قارت حضرت سلام بیره)

صدیق حضرت ــ مونه داملا سعید طاوق پیغمبر بولغان. یازولی یومورقه صالغان.

سعید حضرت ــ ئیو (شاهی‌یزدانغه) صدقه بیرمیسز اهل علمانی تربیه قیلمیسز . زکات چغارمیسز . سزنی ئلی جیر اوبار ، بز نیچك اهل عیالنی تربیه قیلورغه کیره‌ك .

صدیق حضرت ــ درست، درست! (شاهی‌یزدانغه) جه صاصق!

خیرالله ملا ــ ئلی سز میڭا کوبمی صدقه‌لری بولادیب صوراڭز ! محله بایلری مونه کورگز (چاپانن کورسه‌توب) اماملرن نیندی چاپاندن یورته‌لر .

ثابت قدا ــ حضرتلر مونده آنی سویله‌رگه مصلحت بولماس کبك کورنه، شونی اوقوسه‌گز لا!

حمید حضرت ــ ئیو ئیو اوقورغه کیره‌ك (طاغی بتون ملا یومورقـه‌نی چرنـاب اوقورغه طوطنه‌لار. شول آراده حکیم ایشان کیلوب کره باشن ئیبوبکنه بیك وقار برله‌گنه کیله).

صدیق ملا ــ مونـه ایشان کیلدی ایشان. جه ایشان سین ایشان کشی بله طورغانسڭ.

حكيم ايشان ـ مشايخلر مدد بيرسه اوقورمز.

صديق حضرت ـ مشايخلـر ديگان بولا ئەى صاصق. نيندى مشايخلر سيگا مشايخلر. مشايخلر قامچى برله قيناغانمنى احمق صاصق! مشايخ ديگان بولاسڭ اوطون آوز.

كياو ملا ـ محله بوزوب بتردى تقصير، آورولرنى قامچى برله قينى.

صديق حضرت ـ صاصق، اوطون آوز، أزاء مؤمن قيلا ازاء مؤمن حرام!

حكيم ايشان ـ مين ماذون كشى.

حميد حضرت ـ مأذون! خلق آلدارغه، محله بوزارغه!

خيرالله ملا ـ بزنڭ قشقار داملا قطب زمان ايدى. ايشانلارغه اوشانمى ايدى.

صديق حضرت ـ ئەى صاصق، آغاچ آوز، قطب زمان ايدى. قطب زمان ايدى، سينڭ داملاڭ سفسطه ايدى. (شول آراده طغى ايكى جوان قورصاقلى كشى كيلب كرەلر. كياو ملا همان يومورقه يانندە ماطاشا. تگى كشيلر برله ثابت، شاهى‌يزدان ئُلە نرسه سويلەشەلر شوندن.)

برجوان باى ـ حضرتلر سز اول اشكزنى قالدرب طورگز ئُلى. مونى بيت اوقومى يارامى، بوبيت بيك زور اش، بز مونڭ قدرن بلورگه كيرەك، الله تعالى بزگه شول قدر زور انعام ايتكان شونڭ اوچون حمد ئەيتورگه كيرەك.

كياو ملا ـ مونه بيت مين اوچ سوز اوقودم، داملالر اوقوشمى‌لار.

ثابت قدا ـ حضرتلر مين شاكرجان ملانى چاقرطيق ديم. اول ياش كشى، ذهنى اوتكون كشى.

شاهى‌يزدان ـ ئييو.

صديق حضرت ـ جوقنى سويلەمه صاصق. اول شيعه شيعه‌اول! اول شهاب ملا شاكردى.

خيرالله ملا ـ اول چهار يار عظامنى انكار قيلا.

حمید ملا ــ اول ئلله نیندی بدعتلر چغاروب کتابلر یازا.

عینی قاری ــ مونه بومعجزه نی الله تعالی شول شوندی کشیلرنك گناهسی اوچون بزنك باشقه توشردی ــ اورس بولوب بتدیلر، قارا طاقطالر کر تدیلر.

صدیق حضرت ــ کرامت دیك سفسطه! معجزه بولور اوچون ماصدرعن نبی بولورغه کیره‌ك، ونده طاوق پیغمبر منی؟

خیرالله ملا ــ لانسلم! نبی بولوی شرط بولماس!

کیاو ملا ــ (یومورقه‌نی قویوب) البته شرط بولورغه کیره‌ك شول، چونکه اول وقتده معجزه برله کرامت آراسنده فرق قالمی.

خیرالله ملا ــ لانسلم قالور.

حمید حضرت ــ اول وقتده اولیاً الله‌لار پیغمبر بولورغه کیره‌ك!

خیرالله ملا ــ لانسلم! بولماس! لانسلم!

صدیق حضرت ــ (خیرالله ملاغه) جه صاصق جوقنی، سویله‌مه، اوطون آوز.

سعید حضرت ــ تعریف من حیث هی تعریف اغیارن مانع بواورغه افرادن جامع بولورغه کیره‌ك.

خیرالله ملا ــ لانسلم! بولماس. بولماس. تعریفاتده اتطراد انعکاس بولماس!

جوان بای ــ حضرتلر بولای یارامی. سز مناظره‌گزنی قویوگز ئلی.

سعید حضرت ــ سز ــ اهل محله، علم اشینه قاطشماگز.

خیرالله حضرت ــ سز امامگزنی نیچك تربیه قیلاسز.

ثابت قدا ــ بولای یارامی حضرتلر، نی بولسه‌ده اوقورغه کیره‌ك (شول آراده طاغی بر ایکی کشی کیلب کره. کیلگانی بر یومورقه یانینه باروب یومورقه‌نی ئه‌یله‌ندروب ئه‌یله‌ندروب قاری)

شاهی‌یزدان ــ باشقه اشگزنی قالدرب طرغه کیره‌ك. ئییو خوش حضرتلر، اوقورغه کیره‌ك، خاتون قزده کوته!

حمید حضرت ـ مین طاغی طانودم «محمد» دیگان سوز بـار.

(سعید حضرت قولینه آلوب قاری، کیاو ملا کورسەته)

سعید حضرت ـ ئە آلای ایکان. مونسی «لا اله» مونده «محمد» آلای بولغاچ بو «لا اله الا الله محمد رسول‌الله» بولورغه کیره‌کدر.

صدیق حضرت ـ جه جه!.

خیرالله ملا ـ لانسلم! بولماس!

بر بای ـ حضرت سین طوقتاب طور ئلی. بز بـاربزده اش کشیسی آخرسی.

سعید حضرت ـ ئیبو ئیبو لا اله‌الاالله محمدرسول‌الله.

شاهی‌یزدان ـ یارب خیرلیگه بولسون!

سعید حضرت ـ طاغی طانب بولمی،

شاهی‌یزدان ـ حضرتلر بزنـڭ زورایته طورغان پیالامز بار ایدی ئلله شونڭ برله اوقیسزمی؟

صدیق حضرت ـ احمق توبه قیل! زورایتو کچره‌یتو الله‌دن!

سعید حضرت ـ عالم عالم اسباب داملا ـ مین بخاراده وقتده امیر بخارانڭ اوچ چافرمدن کورسەته تورغان آلتی بار دیلر ایدی.

صدیق حضرت ـ جوق سفسطه‌نی جوق.

بایلرنڭ برسی ـ (شاهی‌یزدانغه) سین بار ئلی اول پیالاکنی کیتر ئلی.

شاهی‌یزدان ـ ئلله بزنڭ کانتورشچیکنی چاقریقمی؟

خیرالله ملا ـ سز بزنڭ اهل علـمنی مسقل ایته‌سز، اول کانتورشچیکنی بلسون.

بر کشی ـ سز شاکرجان حضرتنیده چاقورتمادکز، اوزکزده اوقومیسز (شول آراده طاغی بر نیچه کشی تورتشوب تورتشوب کیـلوب کرەلر. یاکیغیـلردن برسی قاراب) ـ نی یازلغان نی یازلغان!

شاهی‌یزدان ـ ئلی اوقوغان کشی یوق!

کشی ـ نیك اوقومیلار، مونه ایشان حضرت اوقوسون.

ایشان ـ مونده داملالر اوقور!

کشی ـ ایشان حضرتنی کیفسزله‌ندرگانلر شونك اوچون آنك بدعاسنده اوقی آلمی طورغانلردر. (شول آراده شاهی‌یزدان پیالا آلوب کیله کیاو ملا پیالانی آلوب اوقوب قاری) ـ قاراگز ئلی داملالر نیندی ایری کورسه‌ته (حمید ملا اوقوب قاری) ـ آندن صوڭی طانور حال یوق.

سعید حضرت ـ (قاراب) مین آب آچق کورم.

صدیق حضرت ـ شیطان زورایته سفسطه‌لر، شیطان!

بر بای ـ شیطان بولسه بولور قای وقت شیطاننڭده فائده‌سن کوریك ئلی، اوقوڭز ئلی حضرت.

سعید ملا ـ یوق اوقی آلمیم. (شول آراده شاهی‌یزدان کانتورشیگی‌منه)

بر بای ـ جگت سین اوقی آلماسسگمی؟

احمد ـ حضرتلر اوقوسون، بز یاش کشی!

صدیق حضرت ـ جه جه صاصق! اوقو اوقو! فاتحه آلورسك!

(ملالر بر آوزدن) اوقو! اوقو! سینك کوز اوتکون.

احمد ـ (یومورقه یانینه کیلب قولینه تگی پیالانی طوطب اوقورغه ماطاش! همه‌سی تیك طورالر. احمد کوزین آلوب) ـ مونه بولارن اوقودم لا الله... دیگان.

کیاو ملا ـ آنسن بزده اوقودق.

صدیق حضرت ـ سین صاصق تگیسن اوتو! تگیسن! (احمد طاغی اوقورغه طوتنه. بر آزدن)

احمد ـ ایها الناس، توبوا الی الله.

حمید حضرت ـ طاغی طاغی!

صدیق حضرت ـ جه سفسطه اوقو! اوقو!

احمد ـ موندن صوڭ طانب بولمی.

کیاو ملا ـ مونك داملالر «توبوا»نك ضمیری قایا قایته ایندی؟

صدیق حضرت ـ اوطون آوز آنك ضمیری بارمنی؟

خیرالله ملا ـ لا نسلم! بولور. نیك بولماسون!
حمید حضرت ـ «توبوا»نڭ ما تحتنده ضمیر بار.
سعید حضرت ـ ما تحتندەده ما فوقندەده ضمیر یوق!
خیرالله حضرت ـ نیك یوق لانسلم! بولور! (قچقرا) بولور.
صدیق حضرت ـ قچقرما صاصق! سفسطه سویلیسڭ.
خیرالله ملا ـ مین لا نسلم دیم، نیك سفسطه بولسون. سفسطه بولسه اثبات قیل! اثبات قیل!
صدیق حضرت ـ جه جه طاشلا! طاشلا!
عوامدن برەو ـ حضرتلر سز ئلگەری یاش یگتکەاوقورغه ایرك بیرگز ئلی، آنناری قچقرشرسز.
صدیق حضرت ـ جه جه سین نی سویلیسڭ آغاج آوز، سین نی بلەسڭ.
خیرالله ملا ـ علم اشینه سین قاطشما!
سعید ملا ـ آخرسی بیت آنڭ ترکیبینی بلمەینچه یارامی، آنڭ معنیسن طوغری آڭلارغه کیرەك.
کیاو ملا ـ بـو داملالر «توبوا» امر بولا، امر وجوب اچون، کتابلار توبەنڭ الوغسی سجدەدی. بس بزگەده سجده قیلو لازم بولا.
خیرالله حضرت ـ البته شولای، بزده سجده قیلورغه کیرەك.
سعید حضرت ـ نیندی سجده؟ سجده ایکی تورلی بولا: سجدهٔ تلاوة سجدهٔ سهو.
خیرالله ملا ـ لا نسلم! ایکیگه منحصر بولماس!
حمید حضرت ـ بخارای شریفده مقابر اولیاغه سجده قیلو بار.
صدیق حضرت ـ جوقنی سویلیسڭ اوزمنڭ آلدمن قاضی کلان حضرت خواجەنی زیارت قیلدی. سجده قیلمادی. (شول آراده طـاغی بر ملا برله کشیلر کره. ملا یاشرەك، آڭلیرەق فیض‌الله ملا)
سعید حضرت ـ سجده ۱٤ اورندەغنه واجب.

خیرالله ملا ــ بولماس!

سعید حضرت ــ سین ملا خیرالله یوقنی سویلیسڭ (یاڭی کرگان ملا احمد یانینه کیلب اوقورغه ماطاشا)

عوام‌دن بره‌و ــ یه حضرت اوقو ئلی. مونه بولار یوده‌تدیلر ایندی همان قچقرشالار. (احمد براه فیض‌الله ملا اوقورغه طوتنه‌لار آلارنی کشیلر چرناب آلا. شول آراده مؤذن کیلوب کره)

مؤذن ــ (شاهی‌یزدانغه) نیك مینی چاقرتمادڭ. مین الحمد لله بیش وقت اذان‌غه اوندیم، الحمد لله مؤذن بولسامده مینم درجه‌م امام خطیب مدرس.

خیرالله ملا ــ جه مؤذن شاولاشما.

مؤذن ــ سز صیغان یرگه مین صیمیم‌منی؟ مین الحمد لله ختم کتب قیلغان کشی.

صدیق حضرت ــ جه جه سفسطه سویله!

بر بای ــ مؤذن اورششکنی بوته‌ن وقتغه قالدروب طور ئلی.

مؤذن ــ مین بیت صادق آبزی اورشمیم بزنکده خاطر قالا شول ـ مؤذن دیلرده کشیگه‌ده صانامیلر. مونه سز گه رحمت صدقه‌گزدن قالدرمیسز، زکاتگزدن قالدرمیسز.

حمید حضرت ــ مونه مونده داملالر «یا ایها الناس»ده اش بار ایندی.

کیاو ملا ــ «یا ایها الناس» منادی بولا!

حمید حضرت ــ ئیبو منادی بولا! لکن مونه مونده خطاب جمیع الناس‌قه‌می؟ ئلله بعض الناس‌قه‌می؟

سعید حضرت ــ «ایها الناس» نڭ الف لامی الف استغراقی‌می؟ توگلمی؟ مونه شونی قارارغه کیره‌ك.

کیاو ملا ــ مونده دورت تورلی احتمال بار ایندی.

خیرالله ملا ــ ئیبو دورت تورلی.

مؤذن ـ (قزو قزو) الفلام تعریف، الف استغراقی، عهد خارجی، عهد ذهنی. (احمد برله فیض‌الله ملا کشیلر برله سویله‌شه باشلیلار)

بر کشی ـ قیامت بولا دیك‌ئ! (طاغی برسی) ـ قیامت! (خاتوتلر یاغنده ایشك آچلا توشه)

صدیق حضرت ـ جه جه نی؟

فیض‌الله حضرت ـ (اوقی) لا اله الا الله محمد رسول الله ایها الناس توبوا الی الله واعلموا ان الساعت لائتیة قریب.

ملالر بردن ـ قیامت! قیامت. (بتون کشی) ـ قیامت! قیامت! (خاتون قز یاغندن یلاو ایشتله ایشك زورراق آچلا. خاتون قز طرفندن) ـ ای ربم! گناهمز کوبدر شول قیامت‌دی، (دیگان طاوش برله یغلاغان طاوش ایشتله. ملالر کشیلر بارده برگه جییلالر. آلار آبدراب‌قالوب) قیامت! قیامت. (دیبگنه‌قویالار. زلیخه قارچق، طاغی بر قارچق قولینه طاباغاچ طوتقان بیتلرینه شال یابوب آقرطنغنه ایرلر یاغینه چغالر. ایرلر آراسنده بر نیچه کشی یغلارغه طوتنه. خاتونلر طاوشی قوتلنه بارا. ایشکدن طاغی بر نیچه ناچارغنه کیینگان کشی کیلوب کره. کروچیلرنك برسی یغلاغان طاوشنی ایشتوب) ـ نی بولدی؟ نی بولدی؟ (دیب صوری)

بر حضرت ـ قیامت بولدی. قیامت! آخر زمان.

تگی کشی ـ آخر زمان! آخر زمان!

زلیخه قارچق ـ آخر زمان شول! گناهمز کوب بولدی، آخر زمان. (ملالر بارده أیله‌نب قاریلر)

زلیخه ـ خاتون قزمز آزدی ـ کیندی یاصاندی آنده چابدی مونده چابدی. ملالرمز طیمادی.

صدیق حضرت ـ سفسطه نی سویلی؛ احمق! ایرلر برله سویله‌رگه سیگا درست توگل. چق آحمق!

زلیخه ـ مین قارچق ایندی بوته‌نلرنی طییگز!

خیرالله ملا ـ اهل علمائی اشکه آلمادیلر. بایلرمز صدقه‌لرن توقتاتدیلر، علمنك قدری بتدی.

سعید حضرت ـ مدرسه‌لرمزده علم نوری کوته‌رلدی، اهل طلبه علم اورنینه گازیت ماجیت اوقی باشلادیلر.

مؤذن ـ مؤذنلرنڭ قدری بتدی، فديه صدقەسن ئلله نيندی صوری قورتلرغه بيره باشلاديلر.

كياوملا ـ محله خلقی علمانی عيبلی باشلادی ـ علمانڭ وعظ نصيحتن طڭلامادی.

حميد حضرت ـ اهل علمنڭ، مدرسلرنڭ، داملالرنڭ معيشتی طارايدی. اغنيا آراسنده ارباب سخاوة بتدی. دنيا ئلله نيندای بدعتلر برله طولدی. تيپوغرافيه ديگان چقدی. كتابنڭ قدری بتدی. فاتوغراف ديگان چقدی. هركم اوينده فرشته قاچروب رسم طوتا باشلادی. تش آوروندن صبر ايتمەينچه پاكلگی شبهەلی نرسەلر برله تشلرن ياماتا باشلاديلر. طهارة، غسلنڭ، شرايطن رعايه بتدی.

ايشان ـ ارباب طريقتكه رعايه بتدی، آلارنڭ كرامتلرينه العياذ بالله انكار قيلا باشلاديلر. الوغ اوليالرنڭ مأذونلرينه اعتبار قيلمی باشلاديلار. (خاتونلر همان يغلی)

صديق حضرت ـ شيعەلر چقدی، علما آراسنده بدعت كوبەيدی ئلله نيندی كتابلر يازا باشلاديلر. سلفلر يولن طاشلاب ئلله نيندی جديد ماجد كاجيد يولی برله اوقوتا باشلاديلر. عوام شاكرجان ملالرگه أييەره باشلادی. اسلام كيميمنه، اسلام عادتينه رعايه بتدی.

بركشی ـ (احمدكه كورسەتب) مونه شولار ايندی آخر زمان علامتلری: كيیمن قاراساڭ كيیمی كافرچه، قيلنشن قاراساڭ قيلنشی.

صديق حضرت ـ (احمدگه) صاصق! نی ديب سين ميیغڭنی آلدرميسڭ؟ آحمق!

سعيدملا ـ (كيلوب) نی ديب سين مونداي طار اورس كازاكيیی كيیەسڭ؟

صديق حضرت ـ سفسطه توبه قيل! بو كيیملرڭنی طاشلا! آغاچ آوز اهل اسلام زمرەسينه كرگه طرش! مونه بيت سزنڭ حقده آخر زمان بولا! (احمد ئلله نرسه ئەيتورگه كلی آ ڭارغه ايرك بيرميلر)

سعید ملا - (شاهی‌یزدانغه) شونـدی احمق دهریلرگه ژالونیـه بیروب آلارغه یاردم ایته‌سز. اهل علماغه صدقه بیرمیسز.

شاهی‌یزدان - ئیبو حضرت ئیبو حضرت! تیپوغرافیه اشن بله شول خوش، خوش!

صدیق‌حضرت - جوقنی سویله‌مه! سفسطه! مسلمان کشی بتکانمی؟ اهل اسلام قولنده کسب اشی برکتلی بولور دیگان.

ثابت قدا - جوق شول حضرتلر کانتورا اشلرنده روسچه اوقوغان کشی کیره‌ك شول. روس برله اش ایته‌مز.

صدیق حضرت - جوقنی سویله‌مه! صاصق. کتاب بر مسلماننی اون کافر درجه‌سنده کوره.

سعید ملا - شولای دیب شول مونه بزنك بایلرمز بوزوب بتردیلر.

ایشان - اوزلری ئلگه‌ری اوغللرن روسچه اوقتدیلر، قزلرن اورامغه چغاروب یورته باشلادیلر. حیا بتدی، حیا بتکاچ ایمان بتدی!

بره‌و - حضرتلر! علماده‌ده عیب یوق توگل، مونه‌نیندی مدرسه‌لر طارقالدی. نیندی زور مدرسه‌لر مدرس‌سز قالدی. مدرسلر درسکه کرمی باشلادیلر.

خیرالله ملا - مدرسه گه‌اوطن بیرگز، کیراسین بیرگز، مدرسگزنی اهل عیالین تربیه قیلورلق قاراگز! بز عیبلیمنی؟

بره‌و - حضرتلر شاکرجان ملا نیك آلای صرامی صوك؟

صدیق حضرت - اول شیعه صاصق شیعه. آنی شیطانلر کوته‌ره آنك اشـن شیطانلر جیگله‌یته!

بره‌و - اوطوننی شیطان کیترمی تورغاندر آخرسی؟

صدیق حضرت - کیتره صاصق! کیتره. (شول آراده برمؤذن کیلوب کره)

مؤذن - حضرتلر! آنده پچه‌ن بازارنده اهل اسلام کوتوب طرا، نی بولدی ایکان‌دی.

سعید ملا ـ قیامت بولدی قیامت. مؤذن قیامت دیك! قیامت.

مؤذن ـ صوك حضرتلر عوامغه نی دییك؟!

زلیخه قارچق ـ بز نیچك حضرتلر توبه قیلیق؟ مین جیدی رکعتلی توبه نمازی اوقی تورغان ایدم اوّلگی ایکی رکعتنده اون ایکیشه‌ر قل هو الله، قالغانلرنده جیدیشه‌ر الهکم التکاثر! شول یاریمی؟

بر ملا ـ یاری یاری!

بره‌و ـ (یغلاغان طاوش ایله‌ن) صوك حضرتلر بز نیشلیك ایندی؟

بر حضرت ـ صدقه بیرگز! صدقه! کتاب ئه‌یتکان صدقه بلالرنی کیری قایتارر، عمرنی آرتدرر دیگان! اهل علماغه صدقه بیرگز.

مؤذن ـ مؤذنلرنی اولوشدن قالدرماگز.

حمید حضرت ـ داملالر بزگه آخرسی اهل عوامدن باشقه بو امر مهم حقنده اوطرشرغه کیره‌ك. مونك حقدن مذاکره قیلشورغه کیره‌ك.

عوامدن بره‌و ـ بز صوك نیشلیك حضرتلر، بوگونوك بولماس میکان؟

صدیق حضرت ـ جوق صاصق جوق. قیامت جمعه کون بولور دیگان!

سعید حضرت ـ جوق حضرت بر روایتده چهارشنبه دیگان.

کیاو ملا ـ مینمچه دوشنبه بولورغه تیوش چونکه پیغمبرمز دوشنبه طوغدی هم دوشنبه وفات بولدی.

خیرالله ملا ـ لا نسلم! وفات بولماغان بولور.

صدیق حضرت ـ دوشنبه صاصق دوشنبه!

خیرالله ملا ـ اثبات قیل!

سعید حضرت ـ بتون علماء اسلام مونده متفق.

خیرالله ملا ـ لا نسلم! بولماس! امام غزالی مخالف بولور.

فیض‌الله ملا ـ تاریخی مسئله حقنده آلای مناظره قیلشب بولمی. بو کونگی چهارشنبه کون‌نی چهارشنبه توگل دیب انکار قیلوب بولمی.

خیرالله ملا ـ نیك بولماسون بولور، لانسلم! بولور، آنـك چهارشنبه‌لگی اعتباری‌غنه بولور. نفس الامرده اول چهارشنبه بولماس.

بره‌و ـ حضرتلر، بزنك سوزگه جواب بیرسه‌گزله! قاچانغه بولاایندی اول قیامت؟ قچانغه ایندی (بر ایکی طاوش بر یولی) ـ نی وقت بولا؟

ایشان حضرت ـ قیامت قویاش چقغانده بولور دیگانلر.

صدیق حضرت ـ آلدامه! آحمق! آشاو اچو وقتنده بولور دیگانلر.

کیاوملا ـ مینمچه اهل اسلامنك نمازی وقتنده بولورغه تییش. همده نمازنك الوغسی وقتنده بولورغه تییش.

صدیق حضرت ـ نمازنك الوغسی بارمنی؟

کیاو ملا ـ البته بار! مثلا: اویله نمازی الوغ نماز بولورغه تییش. چونکه جمعه کوننی اویله وقتنده جمعه نمازی اوقلا، وشول وقتده کوك قاپوسی آچلا!

حمید حضرت ـ مینمچه ایرته نمازی الوغ نماز بولورغه کیره‌ك چونکه ایرته نماز برله اهل اسلام ایمانن یاڭارتا!

سعید حضرت ـ یستو نمازی الوغ بولورغه کیره‌ك یستونمازی برله کشی اشن تمام ایته همده یستودن صوڭ وتر اوقوله اولده الوغلقغه دلیل.

خیرالله ملا ـ اخشام نمازی الوغ بولور، چونکه اول طاق. الله طاقنی سویه‌ر دیگان!

مؤذن ـ ایرته نماز الوغ بولورغه تییش چونکه ایرته نمازنك اذانی باشقه‌چه.

صدیق حضرت ـ جوق صاصق‌لر جوق. بارده بر، نمازنك باریده بر. سفسطه سویلی‌سز.

بر کشی ـ حضرتلر صوڭ قای وقت بولور، نیك بزگه ئه‌یتمیسز؟ اوزگز گنه سویلیسز.

فیض‌الله ملا ـ آنڭ قای وقت بولاسی معلوم توگل (طاغی بر کشی کره).
کشی ـ حضرتلر آخون آبزی ـ زنی مونده کیلسونلر دیدی.
ملالر ـ (طوروب) آخونغه آخونغه.
صدیق حضرت ـ آنڭ چایی باردر.
سعید حضرت ـ معجون بولورمی؟
کیاو حضرت ـ بـار بـار.
صدیق حضرت ـ جه‌گز جه آلای ایسه باریق.
بره‌و ـ حضرتلر بز نیشلیك صوڭ؟
حضرتلر ـ صدقه بیرگز صدقه! اهل علمائغه صدقه بیرگز!
ایشان ـ مشایخلردن مدد صوراڭز.
مؤذن ـ مؤذنلرنی خاطردن چغارماگز. (چغا باشلیلر)
حمید حضرت ـ بو کرامتنی نیشلیمز.
کیاو ملا ـ بو الله‌نڭ امانتی ایندی!
سعید حضرت ـ بو هر آورودن شفا ایندی.
ثابت قدا ـ شاهی‌یزدان قدا قاراسون ایندی.
صدیق حضرت ـ سین قارا صاصق. الوغ اورنغه تعظیم برله قوی.

(چغالار. شاهی یزدان برله بر نیچه کشی قالوب یومرقه‌نی اوسته‌ل اوستنه قویالرده یومرقه‌نی اوبوب چغا باشلیلر. شول آراده ایشکدن بیك کوب خاتونلر کیلوب کوه‌لر. آلاردن یلاغان طاوش ایشتله)

بر خاتون ـ ای ربم! شولای اوله‌رمز میکاننی؟ نیچك جواب بیررمز، نیچك سینڭ قاطـڭا باررمز. نیچك قلدن نچکه قلچدن اوتـکون صراط کوپرندن کیچه‌رمز. (طاوش قوتلنه)

بر خاتون ـ (ایکنچی خاتونغه) آبزتای! ایرن رنجتـکانلرگه نیندی عذاب بولور دیگان؟

آبزتای ـ ایرن تلی برله ره‌نجتـکان‌لرگه جیدی حقب تلـندن آصوب تموغده یاندررلر دیگان. غیبت صاتقانلرنی هم اوشانداق، قولی

برله رەنجتکانلرنی قولی تیمر قداق برله تموغ استینەسینه قاداقلانور دیگان. (یغلاو طاوشی قوتلنه. خاتونلردن)ای ربم خور بولدق!(دیگان طاوش ایشتله) زنا قیلغانلرنی ـ صاصی صو، قانلی أرن أچرولور دیگان.

بر خاتون ـ ای ربم نیچك اچەرمز، ای ربم. (شول آراده خاتونلر بارده برسن برسی اوتوب یراقدنغنه قاریلر)

زلیخه قارچق ـ اسماء بەبکام قلاقلرم طغلوب کیتدی، طهارتم بارده قلاغیمه تیبریم ئلی.

اسماء ـ (برخاتونغه کورسەتوب) مونه آبزتایدن صورا.

آبزتای ـ مونه ایشتمەدگزمنی بو هر نرسەدن شفا ایندی (یومورقەنی صاوتی برله کوتەروب) ـ یه زلیخه آبزتای صلاواتگنی ئەیت. (اوزی یومورقەنی تگینك قلاغینه صیپاب) ـ ای ربم شفا بیر گناهلرمزغه کفارت قیل. محشر کوننده شفاعتچی قیل! (زلیخەدن صوك)

بر خاتون ـ آبزتای مونه مینم تشم صزلی، اوزه ایندی اوزەگمنی. یاطسام یوقلی آلمیم طورسام طورا آلمیم. شوندن شفالی بولور، میکان؟ (شول آراده زلیخه قارچق قولندەغی بلازگن صالوب آبزتایغه کیتره) ئەبییمدن قالغان ایندی، تالیر تنکه کمشندن یاصاتدم دیه ایدی مرحوم اوزك کبی، جیتکان قزك بولسه آثار کیدر. میڭا نماز آرتندن دعا قیلوب کیسون ایدی دی. (آبزتای قول کوتەره خاتونلرده قول کوتەره قول صیپاپ)

آبزتای ـ رحمت الله راضی بولسون. الله تعالی جیدی اجماهنك ایشگن آچق قیلسون.

تشی صزلی طورغان خاتون ـ آبزتای! میڭاده سورتسەنه!

(آبزتای آغزندن ئللەنی اوقوب سورته. تگی خاتون آوزن صوزب طورا، آناك آرتندن برسی کوزم آورته ایدیدی. آبزتای آثار کوزینه سورته. ایکی خاتون آلدی آرتلی صدقه بیرەلر. دعاء قیلەلر. شول آراده ایشك آچلا ایکی خاتون بر خاتوننی کوتەروب کیترەلر. همه خاتونلر طوقتاب تگیلرگه قارارغه طوتنەلر. خاتونلر آراسندن بو کم بو کم دیگان طاوش ایشتله)

برسی ــ بولار بیك بای بولغانلر. فامیلیاسن‌غنه بلمیم آپاقفمی شونده؟ مونه موڭارغه فالج بولغان (تگی خاتوننی آبزتای یانینه کیتروب کەنەفیگه یاطقرالر. خاتون قولی برله اشاره قیلا دعا قیلەلر).

یاننداغی بر خاتون ــ مونه آبزتای شول خبرنی ایشتکاچ ایتلگز دیب یودەتدی، الله تعالی شفا بیرمسمی؟ شونی چای‌ــ‌قاطب اچرسەگز لە.
(آبزتای بسم‌الله ئەیتوب تگینڭ بتون اعضاسینی صیپارغه طوتنه. بیك اوزاق صیپاب بترگاچده دعا قیلالر. تگی فالج خاتون یاننده‌غی خاتونغه اشاره قیلا. اول آبزتایغه بر یوزك بیره) ــ مونه آبزتای بیك قدرلی یوزگی ایری مکارجەدن بولەك ایتوب کیترگان ایکان. (تگی فالج خاتون قولین سلکته اوزیگنه کیسون صاتماسون رخصتم یوقدی. آبزتای رحمت ئەیته) ــ اسما قایه صو کیتر ئلی. (اسما صو هم بر صاوت کیتره. آبزتای ئلله نیلر اوقوغالاب یوەورقەنی اوچ مرتبه صلوات اوقوب صوڤه مانوب آلاده تگی خاتونغه اچره آنڭ یوزلرینه، قوللرینه سورته. آندن صوڭ اوزینڭ یوزلرینەسورته) ــ یاربم شفاعتچی قیل. (دیب یوط! آنڭ آرتندن)

زلیخه قارچق ــ استا بیکه مینمڭ کوزلرم طنوب طورا سورتسەنه.
(سورتنه همده اچه)

زلیخه ــ اللەنڭ رحمتی، صوینڭ تمی‌اوك باشقه. (شول آراده خاتونلر برسی آرتندن کیلوب یوزلرینه سورتوب اچه باشلیلر. تگی فالج خاتوننی آلوب چغوب کیتەلر آنڭ برله برگه اسماده چغا)

بر خاتون ــ (قولینه چینایاق طوطب کیلوب) آبزتای کیلــنم بالاغه آورغان ایدی، شوڭارغه زنهار آزراق بیرسەنه! (آبزتای صالوب بیره آنڭ آرطندن)

بر خاتون ــ میــنم اوغلم آبزتای آیــاقسز بولوب آوری، میڭاده بیرسەنه!

آبزتای ــ صاوتــگز یوق بیت!

تگی خاتون ــ اسما بیکه بر چینایاق‌غنه بیرسەنه!

بر خاتون ــ نرسه صوراب طررغه باری بر قیامت (اشقافدن آلوب بیره. شول آراده بولەی بتون خاتون اشقافغه باروب قایسی چینایاق آستی، قایسی

چیناپاق اوستی کوتەروب، قایسی چاینیك میسکی آلوب آبزتایغه کیلەلر. اشقافده بر نرسەده قالمی. بارسیده آبزتاینی قسوب)ـ آبزتای میڭا صال میڭا صال میـنم ایرم صاری آوروی برله آوری میڭاـ مینم قزمنك اچنده قاطو بار. میڭا میڭاـ مینمـ انمـنك باباصر زحمتی بار. میڭا میڭا ـ مینم ایرمنك اچو عادتی بار. میڭا میڭاـ مینم ایـرم نـاچار خاتونلر آرتندن یوری.

آبزتای ــ طوقتاڭز بارڭزغەده جیتەر. (شول آراده طاغی میسکیگه یاڭی صو صالوب طاغی اوچ مرتبه چایقی باشلی. خاتونلر قوللری برله پاصودالرن کوتەروب کوتەلر)

اسما ــ (کیلوب کروب)ـ اول نیـندی اول صورامایـنچه نیتماینچه کشینك ئەیبرسن آلوـ اول بیت کشی حقی بولا!

بر خاتون ــ باری بر قیامت ئلله آنی گورڭـگه آلوب کیتمەکچی بولامسك؟!

برسی ــ ایسی کیتـکانـ اون تینلك چیناپاغینه، تولەرمن. الحمد لله سینك چیناپاغـڭغه قالماغان ئلی.

برسی ــ بیگرەك زورایغانسك. ئلی ایرڭنك بزنکیلرده ۱۵ تنکەلك پریکاشچیك بولوب طورغانن اونوتدڭمی؟

اسما ــ آی الله آلـڭز آلـڭز! اویاطـڭز بولماسه آلـڭز.

بر خاتون ــ مونه شوندی کوننی اویاتك بولسه سین شوندی سوز سویلەب طورماس ایدڭ.

آبزتای ــ (صو اولاشوون طوقتاتوب)ـ جیتەرڭز. ئلی شول گـناه شوملغمز حقنك آخر زمان جیتـکان‌نی اونوتدڭزمی. ئلله ایندی باشمزغه طاش یاودرماقچی بولامسز. (خاتونلردن‌اوف الله دیگان طاوش ایشتله. بر نیچەسندن توبه توبه دیگان سوز ایشتله)

برسی ــ اوزڭ اویلاب قارا ئلی آبزتای، شوندی اولوغ کوننی شول قدر دولت اوستندن چیناپاق قزغانوب طورا. ئلله تـگی دنیاغه آلوب کیتەرگه تلی.

آبزتای ـ جیته‌رگز بر برگز برله باخیل‌شگز. (آبزتای صواوله‌شه)

زلیخه قارچق ـ همه‌گز میندن باخیل بولـگز سزنـڭ عیبگزنی سویله‌گان بولسام رنجتکان بولسام حقـگزنی آشاغان بولسام قیامت کوننی الله حضورنده مینی اویاطلی یاصاماگز.

خاتونلر ـ باخیل باخیل.

برخاتون ـ (ایکنچیسینه کیلوب یغلاغان طاوش ایـله‌ن) ـ میندن باخیل بول. کونده‌شم بولغان وقتده سینی بیك ره‌نجتدم اوستكه یالا یابدم، یاستغـكه اینه‌لر قاداب جفا چیکتردم، ایرمدن قیناتدم.

تگی خاتون ـ اوزڭ باخیل بول. مینك سینی بوزدرر اوچون آشـكه ئلله نیندی سحرلر صالوب آشاتدم. (کورشـه‌لر).

برخاتون ـ (طاغی برسینه) میندن باخل بول، سزنـڭ تـگی اورمه‌لی گولـگز بیك ماطور کورندیده شونی اورلادم.

برسی ـ (طاغی برسینه) میندن باخل بول، سینڭ قزگنڭ یامان آطن صاتدم.

برخاتون ـ میندن باخل بول! مین قالفاق اشله‌گانده انجگنی آلوب قالا ایدم.

برقارتراق خاتون ـ میندن باخل بولـگز، فخرالنساء ـ عینی‌جمال (بیش آلتی خاتون‌نڭ اسمن ئه‌یته) آلداب یولداب سزنڭ قزلرگزنی ناچار اورنـغه بیردم.

بارده ـ بـاخل بـاخل (دی آبزتای همان صو اوله‌شه. شول آراده برقارت کشی کیلوب کره. خاتونلر باری بردن قورقنوب کیته‌لر. بارسیده صاوتلرن یـوغاری کوته‌روب ایشك‌كه طابا یوگرشه‌لر. چینایاق، میسکیلر واطله، صوتوگله. برنیچه خاتون یغلا. بـاشقه‌لری دوبردهشب چغوب کیته‌لر. ایده‌نده ئللونی قدر واطلغان چینایـاقلر، توگولـگان صو، قـالفاقلر، یـاولقلر، شاللر قـالا. آبزتاینڭ صدقه‌غه آلغان بـاوزگی، آقچه‌لری، یوزگی قالا. شول آراده بولمی ایشکدن بوقچه‌لر، چوماذنلر کوتـه‌روب بر کشی کیلوب کره اول ایسی کیتوب قـاطب طورا.)

اول — بو نی بو نی؟ (زلیخه قارچق آقرطنغنه ایشکدن چغا آبزتای تگی ئەیبولرگـه قول بوطی. زلیخه آگلامی.)

زلیخه — گناهمز کوب ایکان ئەتچ یومورقه صالدی .قیامت بولدی.

تگی کشی — (یومورقەنی کوتەروب) — قیامت قیامت!

(پرده توشه).

ایكنچی پرده

شاهی‌یزدان بای اویی. شاهی‌یزدان یالغزغنه ایدن بوینك یوری. شول آراده بر قارت كشی كیلوب كره. كشی سلام بیره.

شاهی‌یزدان — احمدی آبزی! دنیا بولغاچ تورلی وقت بولغاندر برگه آشادق،، اچدك، یاشلك برله قاطی قوطی‌ده ایتكاله‌گانمز. بلكه حقگده قالغاندر، كیل زنهار مینی الله تعالی حضورنده اویاتـلی ایتمه ایندی. باخل بول ایندی.

احمدی — بولدی ایندی بولدی — بیك رەنجتدڭ شاهی‌یزدان قـارت كونمـده خدمتدن چغاروب جیبەردڭ. جیتمەسه ژالونیەمنی باصب آلوب قالدڭ.

شاهی‌یزدان — اوزمده بـلەم ایندی، باخل بول! (كسەسندن بوماژنیغن چغاروب) مونه قالغان حقڭ اوچون آل، (احمدیگه براوچ كمش آقچه بیره

احمدی — رحمت شاهی‌یزدان میندن طنـچ بول مین بـاخل.

شاهی‌یزدان — اوزگه رحمت احمدی آبزی.

احمدی — (چیتكه) — ئه قیامت قورقتدیمی؟ اوزڭ چـاقروب بیرەمسڭ (چغوب كیته. شاهی‌یزدان اسما اسما دیب قچقرا. اسما كیلوب چغا.)

شاهی‌یزدان — سین رنجتكان كشیلرڭ برله باخللەش. آصراولرنڭ رضالغن آل. الله قاشنده یوزڭ قارا بولماسون. مونه مه آقچه كیرەك بولسه (براوچ آقچه بیره) آنناری چای اورنی حاضرلەگز، حضرتلر كیله. تگی قارچق كیلسه حاضر میـگا چغار. (شول آراده طاغی بورگن باصبقنه كیگان بر كشی كیلوب كره)

کشی ــ بای سین‌مى مینى چاقردڭ؟

شاهی‌یزدان ــ ئیبو ئیبو، مونه آخر زمان جیتدى هر برمزگه قیامتکه حاضرله‌نورگه وقت جیتدی. شونڭ اوچون سینڭ برله باخلل‌شوب قالیم دیدم ــ میندن باخل بول.

کشی ــ باخل بولور ایدمده توله‌گان بورچنى صود برله ایکى قـات توله‌تدگز؛ آفتق یورطمنی صاتدردگز؛ آنـام مرحومنى اوز یورطندن قووب چغارتدگز.

شاهی‌یزدان ــ بزده عیب ایندى، بولغان ایندی، باخل بول! قیامت کوننی قولڭ مینم یاقامده بولماسون!

کشی ــ آقچه‌منى قایتاروب بیر، باخل بولورمن!

شاهی‌یزدان ــ حاضر باری‌بر قیامت بولا آنڭ برله نیشلیسڭ؟

کشی ــ نیشله‌سه‌مده اشله‌رمن.

شاهی‌یزدان ــ بیره‌م بیره‌م (کسه‌سندن چغاروب) کوبمى ایدی 700 مى؟

کشی ــ 750 صوم. (شاهی‌یزدان آقچه صاناب بیره)

تگی کشی ــ (چیتکه) ئه قیامت شورله‌تدیمی؟ اول مونه بارده سزنڭ کشی حقی آشاوگز آرقاسنده کیلـگان. (چغوب کیته).

شاهی‌یزدان ــ یاری مونیده باخلل‌تدم. (شول آراده خـاتون قـز یاغندن بر قارچق برله اسما چغا. اسما چای اورنى حاضرله‌رگه طوتنا. قارچق طایاقغه طایانغان)

شاهی‌یزدان ــ ایسه‌نمی عینى‌کمال آبزتای.

قارچق ــ نرسه؟

شاهی‌یزدان ــ ایسه‌نمی دیم.

قارچق ــ اوف الله بوولدم (قولاغینه کورسه‌توب) قولاغم طغلغان، تگی یومورقه‌نڭ صووى برله طهارة آلسام آچلور ایدی کبك طورا.

شاهی‌یزدان ــ (قچقرب) ایندی بـاری‌بر قیامت بولدی ــ تیز اوله‌مز باخل بول!

قارچق ــ نرسه؟

شاهی‌یزدان ــ باخل بول!

قارچق ــ قارتمنگ حجگه دیگان آقچه‌سون آلوب قالدگز شول. اول، الله قاشنده قارا یوزلی بولدی.

شاهی‌یزدان ــ مونه حاضر بدلچی چاقررغه جیبه‌ردم، شونارغه بیره‌م. (شول آراده چالما چالغان بر یاشکنه کشی کیلوب کره.)

شاهی‌یزدان ــ خوش افندم خوش، (بدلچی سلام بیروب اوطرا.)

شاهی‌یزدان ــ مونه افندم بو آبزتاینگ ایرینگ بدلی بار ایدی. آلتی یوز صوم شونی آلورسز میکان؟ (قارچق یاقنراق کیله)

بدلچی ــ یاری بیك یخشی بولور.

شاهی‌یزدان ــ (قارچققه) مونه عینی کمال آبزتای شونارغه بیره‌مز.

قارچق ــ ئه یاری! میگا تسبیحلر آلوب قایت، آننری زه‌مزه‌م آلوب قایت، خرما آلوب قایت، آنناری قولاقلرم آورتـا شولارغه صالورغه دارو آلوب قایت.

بدلچی ــ یاری یاری.

شاهی‌یزدان ــ آلای بولسه مین سزگه شول امانتنی طابشریم ایندی ــ سز شول بدل حجنی قبول ایتوب آلاسزمی ایندی؟

بدلچی ــ یاری آلام (آقچه‌نی صاناب قارچققه بیروب

شاهیزدان ــ مه مونه‌شونی حاضر افندیگه بیر.

قارچق ــ تسبیح برله حرمانی اونوطما (اوزی بیره. اوچسیده دعا قیلالر. بدلچی طوروب چغا. شول آراده بر یگت کیلوب کره)

شاهی‌یزدان ــ نی بار؟

یگت ــ مونه آبزی! فخری صانقان صابوننگ آقچه‌سن کسه‌سینه صالدی.

شاهی‌یزدان ــ یه یارار یارار، باری بر قیامت بولا ایندی. شولغنه‌می یومشك؟ بار چق، میندن باخل بول!

یگت — (ایسی کیتوب قاراب طورا. چیتکه) قاوشاتـقان یومورقه.
(چغوب کیته. مونه شول آراده دبرده‌گان طاوش ایشتله. برسی آرطی برسی ملالر کیلوب کره‌لر. سعید حضرت، صدیق حضرت، حمید حضرت، خیرالله‌ملا، کیاو ملا، فیض‌الرحمن ملا، مؤذن، طاغی دورت بیش محله بایی بارسیده کروب چای یانینه کیلوب اوطرالرده اوزنغنه دعا قیلالر)

کیاو ملا — صوڭ حضرتلر شول حاضر ایندی اتفاق قیامت جمعه کون بولوینه بولدیمی؟

سعید حضرت — ئیبو شولای بولدی ایـندی. آخونده شونی قوتله‌دی.

شاهی‌یزدان — جمعه دیك جمعه. (باشن سلکه)

سعید حضرت — مونه مونده داملالر شبهه‌لی نرسه شول ایندی: نیك جناب الله قیامتنی یومورقه آشا بلدرتدی. کتابلرده آخر زمان علامتلری حقنده داملالر شول حقده بربر روایة کورگانکز یوقمی؟

کیاو ملا — آخر زمان علامتلری ئلی کتاب کورسه‌تکانچه بولوب جیتمه‌گان. مثلا یأجوج مأجوج چقماغان، دجال چقماغان، دابة الارض چقماغان؛ حضرت عیسی حضرت مهدی ظهور ایتمه‌گان.

خیرالله ملا — لا نسلم چقغان بولور.

سعید حضرت — ئیبو مثلا اولده بار. آندن صوڭ داملار نیك الله عظیم یومورقه آشا بلـگرتدی؟

حمید حضرت — آنسی داملا سعید الله‌نڭ امرندن نیك دیب صورالمی. آنڭ سببلری اوزینه‌گنه معلوم. مثلا یأجوج مأجوج حقنده...

صدیق حضرت — یأجوج مأجوج اورس اول صاصق! سمرقندنی باصدی. داغستاننی باصدی؛ حیوه‌نی باصدی؛ مطلق اورس.

کیاو ملا — ئیبو اول وقتده حضرتلر بنی الاصغر کم بولا ایندی اول. ئلی محمدیه‌ده «بنی الاصغرله صلح اولا. ینه عدر ایله‌یه آنلار» دیگان.

سعید حضرت ــ بنی الاصغردن مراد فرنك خلقی دیلر. شول آغیلچان ایندی، شول ایندی بیك عدار.

صدیق حضرت ــ شول ایندی آغیلچان اول، اول بیك دشمان اول. اول خلیفه‌گه‌ده دشمان؛ اول مصرنی آلدی. شول ایندی اول صاصق.

سعید حضرت ــ بو داملالر بخارای شریفده داملا حلیم بنی الاصغرگه روسنی کرته ایدی. شول روس بیت بیك استیلاء ایتدی: هندستاننی‌ده آلدی، ترکستاننی‌ده آلدی.

فیض‌الرحمن ملا ــ هندستان روس‌ده توگل.

سعید حضرت ــ نیك بولماسون! داملا حلیم آلدی تورغان کشی توگل ایدی. آنڭ سوزینه قاضی کلانده، مرحوم امیر مظفرده اوشانه ایدی.

صدیق حضرت ــ نیك روسده بولماسون. شول بیت سینڭ غصپرڭ یازدی، بومبایده اهل اسلامنی روسلر جبر قیلا دیب. صاصق!

فیض‌الرحمن ملا ــ یوق داملا روس توگل.

صدیق حضرت ــ صاصق صوڭ کم اهل‌اسلامنی جبرلی، مسلماننی.

فیض‌الرحمن ملا ــ آنگلیچانلر داملا.

کیاو ملا ــ آگلیچان روس بولماینچه مسلمانمنی؟

صدیق حضرت ــ اوطن آوز یوقنی سویلیسڭ. سفسطه!

فیض‌الرحمن ملا ــ آلار مسلمان بولماسه‌ده، روس توگل.

حمید حضرت برله سعید حضرت ــ صوڭ مسلمان بولماغاچ اورس بولمیمنی؟

فیض‌الرحمن ــ آلار تللری، عادتلری برله روسقه بتونله‌ی باشقه.

صدیق حضرت ــ ئه‌ی صاصق یوقنی سویله‌مه! بارده بر، بارده بر. روسیده شول تموغ کیسه‌وی آغیلچانیده تموغ کیسه‌وی. بارده بر تموغده یاناچق. (بتون ملالر کوله‌لر)

کیاو ملا ـ صوڭ ایندی اول روس یأجوج مأجوج بولسه، آگلیچان بنی الاصغر بولسه، بو دجال کم بولاصوڭ ایندی؟

سعید حضرت ـ دجال اوصافی حقنده علماء متفق، آنڭ ماڭلاینده بر کوزی بولور دیگانلر؛ کوز کورگان ییرنی بر آدومده آطلار دیگانلر.

حمید حضرت ـ یوق داملا سعید، بخاراده اوزم مرحوم لطف الله مخدومدن ایشتدم. دجالنڭ قولاغی ایشه‌ك قولاغی کبك بولور دیگان.

صدیق حضرت ـ توگل صاصق اول دابة الارض‌نقی: بر قولنده طایاق بولور دیگان، بر قولنده یوزك.

مؤذن ـ یوزك برله مسلمانلرنڭ ماڭلاینه پیچه‌ت باصار، طایاق برله کافرلرگه صوغار دیگان!

صدیق حضرت ـ آلدامه صاصق! آغاچ آوز سفسطه! یوزك برله کافرلرگه.

خیرالله ملا ـ لا نسلم بالعکس بولور.

سعید حضرت ـ بتون کتب سلف بو حقده متفق.

خیرالله ملا -- متفق متفق ـ سین اثبات قیل ـ نیك مسلمانغه طایاق برله صوغه ـ نیك مسلماننی ازا قیلا؟ ازاء مؤمن حرام ایچ.

برەو ـ حضرتلر آلای بولغاچ بو بزنڭ قاچیلی ایشان دابة الارض توگلمی؟ آنڭ قیافتی ایشه‌کگه اوخشی.

صدیق حضرت ـ توگل صاصق توگل. اول یالغانچی احمق اول سفسطه!

خیرالله ملا ـ اول محله بوزوچی ـ

مؤذن ـ اول مؤذنلرنڭ رزقن آشاوچی.

سعید حضرت ـ داملالر صوڭ ایندی قیامت‌نڭ علامتلری بولغاندیمز منی ایندی. صوڭ ایندی مهدی حقنده نی دیمز؟

برەو ـ صوڭ بو کونلرده بیت مصر تیره‌سنده بر مهدی دیگان کشی ظاهر بولدی، بلکه شولدر.

حمید حضرت — مهدی، داملالر، مینمچه بخارای شریفدن چغارغه کیره‌ك. بخاری شریف کنه اسلام یورطی ایندی. اول استانبول دیسه‌ڭ آنده فسق فساد ایندی. نظام انتظام دیب آلارده‌ده عربستانغه قدر تیمر یوللر یاصاو کیتدی ایندی.

سعید حضرت — میڭا بخاراده وقتمده هند علماسندن بره‌و مهدی بخارادن چقاچق دیگان ایدی.

صدیق حضرت — بخارادن بخارادن. بخارا محفوظة بالملائکه دیگان! بترن ییرنی روس باصقانده بخاراده‌غنه اسلام حکمی قالدی. آنده‌غنه روس کره آلمادی.

فیض‌الرحمن ملا — حضرت، بخارا بیت روس تحت تصرفنده. بخاراغه حاضر تیمر یول باروب جیتکان.

صدیق حضرت — یوق صاصق! یوق. امیر بخارا غایت عقلندن روسنی آلدابقنه طوتا. بخارا محفوظة بالملائکة صاصق. حدیثکه انکار قیلاسڭ.

سعید حضرت — اول ظاهرا شولای کبك کورنسه‌ده روسلر امیر بخاراغه التفاتلرندنغنه شولای ایتکانلر.

حمید حضرت — ئیبو ئیبو. مین مخدوملرنی ئیته‌رگه بارغانده داملا صالح روسلرنڭ امیر بخاراغه تعظیملرن سویله‌ب بتره آلمادی. یول بوینده بتون پالیتسه‌سی پریستافینه چیکلی چیس بیروبکنه طورادردی.

کیاو ملا — صوڭ حضرتلر مهدی همان یوق شول ئلی.

سعید حضرت — اول بخارای شریفدن یاشرنوب طرو احتمالی بار.

حمید حضرت — مونه بخاراده داملا عبدالله بار ایدی، ذاتا فاضل کشی، سزده آنی داملالر بله تورغانسز. مین شول بولماسون دیم آنڭ اوزن مجنون کبك ایتوب کورسه‌توی الله‌نڭ امری برله بولماسون دیم.

فيض‌الرحمن ملا - مهدى اولاد نبى بولور ديگان.

خيرالله ملا - اولاد نبى‌دن بولو شرط بولماس، لا نسلم!

حميد حضرت - اول داملا عبدالله اولاد نبى‌دن بولور.

فيض‌الرحمن ملا - نيچك صارت اولاد نبيدن بولسون، نبى عرب بولغان.

صديق حضرت - صاصق، مسلمان بارى بر: عرب‌نى، فارسى، تركى‌نى! قاضى كلان اسلامنك ايك الوغ حاكمى اوزى فارسى ايدى.

فيض‌الرحمن ملا - قاضى كلان باشقه، حضرت، مهدى باشقه. مهدى قريش قبيله‌سندن بولور ديگان.

مؤذن - هاشم اروغندن بولور ديگان.

حميد حضرت - داملا عبدالله‌نى الله‌تعالى هاشم اروغندن، قريش قبيله‌سندن ياصاصه عجبمنى. الله‌تعالى هر نرسه‌گه قادر.

فيض‌الرحمن ملا - عادت الله آلاى جارى بولماغان.

خيرالله‌ملا- بولور. لانسلم! بولور آنامز حوانى بالچقدن ياراتقاننى عبدالله داملانى قريش اروغندن ياصاماسمنى؟

مؤذن - قريش قبيله‌سندن.

خيرالله ملا - سين مؤذن تيك طور، مين سينك امامك، سين شونى اونوطمه.

صديق حضرت - حوا آنامزنى بالچقدن ياراتماغان صاصق- آدم آتامزنك صول قابرغاسندن. سفسطه سويليسك.

محمدجان - صونك حضرتلر سزنك جيبلشكزنك سببى بيت ئلى بتونله‌ى باشقه ايدى.

سعيد حضرت - ئيبو داملالر. بز بيك چيتكه كيتدك ئلى. مونه صونك ايندى شول آخر زمان علامتن كرامت دييك ايندى. شونى روسقه كافرگه ئه‌يتيكمى، يوقمى؟

حمید حضرت ـ ئیبو مینمچه ئەیترگه کیرەك، آخرسی امـر بالمعروف نهی عن المنکر هر کمگه فرض.

سعید حضرت ـ ئیبو، ئیبو. چونکه قیامت کوننی بزنـڭ آلار اوچون مسئول بولوومز بار.

برەو ـ طاغی حضرتلر اوزمز اوچونده کوڭللی: شول قدر خلق مسلمان بولسه، شوندی زور چیرکەولر مسجدکه ئەورلسه، هر کمگه کیفلی بولور.

برکشی ـ مونی کوروبده مسلمان بولماسه ایندی آنده اشن قالمادی ـ اول شول ایندی آنڭ تقدیرینوك تموغ کیسەوی دیـب یازلغان بولا.

مؤذن ـ اول معجزەنی کوروب آلار مسلمان بولمی حالی یوق ایندی. طاوق شیکللی طاوق کرامت یومورقه صالسون ایمش‌ده..

برەو ـ طاوق توگل ئەتچ!

برەو ـ حضرتلر ایندی اول آلار مسلمان بولسه ـ آلارنڭ قزلرن بزگه آلورغه یاری ایندی ـ آلاردن مسلمانغه چغارغه تلەوچی بیك کوبدی ایندی. بزنـڭ مسلمان بیت ئـلی صاچ آلدروی مییق توزەتوی برله قیافتکه‌ده ماتور کیله.

سعید حضرت ـ البته یاری. ئلله آلورغه ایسەب بارمی؟

تگی کشی ـ تقدیر یازسه، آلورسگده شول. اویـلەنو بیـت ایزگی اش.

صدیق حضرت ـ جه جه صاصق! آحمق، نچکه بیلینه قزغاسگمنی؟

سعید حضرت ـ طـاغی داملالر چیتـکه کیتدك. صوڭ ایندی اول اهل کفرگه طاوق صالغان دییکمی ئەتچ دییکمی؟

خیرالله ملا ـ مینمچه ئەتچ دیگانده یاخشیرەق بولور.

فیض الرحمن ملا ـ ئەتچ بیت واقعن یومورقه صالمی اول حضرتلر! بز آنڭ برله کولکیگنه بولمیق.

صدیق حضرت ـ صاصق سین نی بلەسك. طاش یارلوب تویه چقغاچ نیك ئەتچ یومورقه صالماسون. ئەتچ دیسن! ئەتچ!

کیاوملا ـ أیبو ئەتچ دیبو مصلحت بولورغه کیرەك، اول وقتده خارق‌العادەلگی ایکی قات بولا ایندی.

حمید حضرت ـ ئەتچ مصلحت بولور داملالر ئەتچ!

برەو ـ صوڭ حضرتلر اول آنی صالغانن کم کوردی دیسەنی ئەیتورمز.

سعید حضرت ـ ئیبو داملالر اول حقده بزنـڭ شاهدلرمزنی حاضرلەرگه کیرەك.

صدیق حضرت ـ جـه سین ـ شاهی‌یزدان، سفسطه، کیتر شاهدلرگنی! کم کورگان؟

شاهی‌یزدان ـ خوش حضرت، کوچر کورگان، کوچر!

صدیق حضرت ـ کیتر اول کوچرگنی صاسق ـ جـه کیتر.

(شاهی‌یزدان طروب چغب کیته)

سعید حضرت ـ صوڭ حضرتلر آنده ایندی کم سویلەر. مونه روس لغتینه کم اوستا ایندی؟

حمید حضرت ـ مونه یاش داملالر ایندی! روس‌چه اوقوغان کشیلر.

کیاوملا ـ بزدن بولماس حضرت، بز قبضیتلەنەمز.

صدیق ـ حضرت ـ رحمةاللهنی چاقرگز. صاسق اول بله ایندی. اول صاسق شیطان ایندی، روسگنی ساتور. مواقیفنده کورگان حکمةالعینن‌ده کورگان!

سعید حضرت ـ مینم داملالر، بر بیك هیبت خلفەم بار، صلاح‌الدین دیگان، روسچەغه بیك دانا ایندی اوچ آی اوقودی؛ حتی آیینه بیشەر تنکه تولەدم‌دی. بتون کارتوچکەلرمنی شول یازا.

صدیق حضرت ـ جوق جوق رحمةالله اورسنڭ اوزندن آرتق بله، عبیدالله بوتیشنکده آناردن اوقوته.

سعيد حضرت ـ يوق، بزنڭ صلاح‌الدين آرتق بولورغه كيره‌ك اول بيك قابليتلی بالا. حتی ملالقغه امتحانده طوتدی. امتحانده بتون روسلرنڭ ايسی كيتـكان‌دی.

كياو ملا ـ بزنڭ مدرسه‌ده حضرتلر بر بيك اوستا شاكرد بار. صالداتده خدمت ايتـكان كشی، هرتورلی الوغ كشيلر برله سويله‌شه بله ايندی.

بره‌و ـ صوڭ حضرتلر ئلی سز نيك اول مدرسه‌دن ئلله نيندی شاكردلر چاقررغه تليسز، بزالحمد لله بارمزده ايكمك توزلق روسچه بله‌مز بيت. مونه صادق آبزيدن بارغه اونورمز، حاجی كشی.

صادق ـ يوق، ميندن بولمی. مين اورس برله سويله‌شه آلميم. بزنڭ پريكاشچيكلر سويله‌شه. (شول آراده شاهی‌يزدان، كوچر هم دۋورنيك كيلوب كره‌لر)

شاهی‌يزدان ـ مونه حضرتلر! ايـكيسيده كوردك ديلر. (تنگی‌لر تزاه‌نه‌لر)

صديق حضرت ـ جه صاصق سويله؟ كم كوردی!

كوچر ـ مونه ملا آبزی مين آبزتايلرنی ميگلو صفا قداچه‌لرغه ايتيم ديب آط جيگه باشلاغان ايدم، چانانڭ تشلری چقغان ايكان. شوندن عينی روی اويگه كر ديب قچقردی. مين اويگه كرگان ايدم آنده بازارغه چق ديلر! ئلی آط جيك ديب، ئلی بازارغه چق ديب يوده‌ته‌لر؛ خاتون قز خواجه بولغاچ شولای بولا ايندی.

صديق حضرت ـ جه صاصق نيچك يومورقه كوردڭ.

كوچر ـ مونه شوندن حضرت طاوق قطقلادی.

دۋورنيك ـ طاوق، توگل ئه‌تچ ـ اول كون بويی قطقلاب يوردی اوزم كوردم ئه‌تچ.

كوچر ـ ئه‌تچ آنده بتونله‌ی يوق ايدی.

سعيد حضرت ـ سز بركزگنه سويله‌كز!

کوچر ـ قاراسام آلتونلی یومورقه یاطا.

کیاو ملا ـ جه سین ایندی شونی کورگانلککه شهادت بیره آلامسنگ؟ (کوچرتیك توره)

صدیق حضرت ـ جه صاصق اشهد دیگ. (کوچر باشن قاشورغه طوتنه. دۋورنیك طروب) «بولار بیك تیرەنگه کیتەرگه کلی» دیده چغب کیته

کوچر ـ مینم ملا آبزی تەرەتم یوق شول!

سعید حضرت ـ جه آنارغه طهارت کیرەکمی. شهادتنگ قبول بولسن اچون سین اشهد لفظن ئەیترگه کیرەك. جه اشهد دیگ.

کوچر ـ (ماڭلایلرن سورتب) ـ ملا آبزی باشقه وقتده ئەیتورمن.

صدیق حضرت ـ جه احمق، اشهد دیگ.

فیض‌الرحمن ملا ـ حضرتلر صونگ نیك «اشهد» دییوی کیرەك. اول بیت کوردمدی. شول شهادت بولمیمنی؟

صدیق حضرت ـ بولمی صاصق، بولمی. شاهدنگ شهادتننه «اشهد» لفظن ئەیترگه کیرەك.

سعید حضرت ـ ئیبو مثلا آی کورو مسئله‌سنده‌گی کبك بولا ایندی. آنده بیت «اشهد» کلمەسن ئەیتورگه کیرەك.

فیض‌الرحمن ملا ـ اول بیت عربچه آڭلامی. اول نیچك ئەیتسون.

صدیق حضرت ـ جوقنی سویلیسنگ صاصق. (کوچرغه) جه «اشهد» دیگ.

شاهی‌یزدان ـ ئەیت ایندی.

کوچر ـ (باشن قاشب) یوق آبزی بولمی میندن، آلای بولسه پاشپورطمنی بیر. موینی بولسه قاموتی طابلور. مین کتابچه سویلی بلمیم.

صدیق حضرت ـ احمق «اشهد» دیگ.

کوچر ـ (طروب) اوزنگ ئەیت! (شاهی‌یزدانغه) ـ خدمتم یارامامه پاشپورطمنی بیر!

شاهی‌یزدان ـ سین حضرت سوزن طڭلا! نی سویلیسنگ.

کوچر ـ مونده بتمەس سزنڭ ـ تگنده آبزتایلر اوطون کرتدی؛ مونده مونسی ایمان طـﮔـلاتورغه کلی. (چغب کیته)

صدیق حضرت ـ قایا باراسوڭ صاصق!

سعید حضرت ـ عوام نادان ایـندی. شرع شریفنی رعایه قیلمی ایندی.

حمید حضرت ـ علمانڭ اعتباری بتدی ایندی.

برەو ـ صوڭ حضرتلر اوزگزده بیك قاطی طوطندگز.

برەو ـ صوڭ ایندی بو غالاڨاغه بارونی نیشلیمز؟

کیاوملا ـ نیك غالاڨاغه بولسون، گوبیرناطرغه دیڭ.

گلاسنی ـ غالاڨ ایندی، غالاڨ ایبك شەب کشی بزنڭ مسلمانغەدەدشمان توگل. ئلی تگی اشقولا آچو طوغروسنده مین بزنڭ شریعتکەاشقول آچو صیمی دیگاچ بر سوز ئەیتمەدی. آلای بولسه اول آقچەغه موکریگه روسلرغه آچارمزدی.

حمید حضرت ـ آلای بولغاچ اسلامنه اخلاصی بارکشی ایکان!

گلاسنی ـ بار بار ـ ئلی بزنـڭ مسلمان گـلاسنیلری اوچون دومغه طهارتخانەغه قومغان قویدرتا دیب سویلەگانلر ایدی.

صدیق حضرت ـ اول آلای بولسه شبهەسز مسلمان ـ مسلمان صاصق، خفیتا مسلمان.

کیاوملا ـ بولایغنه اسلامنی سویسەده سویەر.

طاغی بر گلاسنی ـ آندن صوڭ ابڨان ایڨانیچقەده بـاررغه کیرەك. اول بیك یخشی کشی. اولده حضرتلر گلاسنی. بیك مسلمان یاقلی کشی. بز تگی میرزالرنڭ ئلله نیندی بریورط آچارغه یرولرنی شونارغه بـاروب عذر ایتـکان ایدك اـمـده دیمەدی. اوزینڭ بر طانشینه خطقنه یازدی، یاصاتمادیلر.

برەو ـ یوق حضرتلر گوبیرناطورغه بارغه کیرەك. اول بارسندن زور ـ غلاڨادان زور؛ پالیتسیمیستردنده زور. اول یانارال چیندن.

گلاسنی - یوق غالاۋا زور. فانار قویدرومی، قاراولچی یاللاومی برسیده غالاۋادن باشقه‌بولمی. طاغی بر زور اش بولسه پیتربورغدن آنی تیلیغرام برله‌گنه چاقرالار.

تگی بره‌و - گوبیرناطور زور، آنڭ‌امرندن باشقه حج پاسپورطینه بیرمیلر. غالاۋادن حج اوچون رخصتده صورامیلر.

صدیق حضرت - بارده بر روس، بارده بر.

سعید حضرت - یوق داملالر، صوڭ آنی بلورگه کیره‌ك ایندی! آنڭ فایسی قاضی‌کلان درجه‌سنده بولا ایندی؟

حمید حضرت - مینمچه گوبیرناطور بولورغه تیوش. بز اوقازنی بیت آنڭ آشا آلامز.

کیاوملا - ئیبو گوبیرناطور اولوغ بولور، گوبیرناطور. اول غالاۋادیگان، صادق آبزی، گوبیرناطورنڭ پاموشچیکی گنه بولورغه کیره‌ك.

گلاسنی - یوق توکل آکار اوز اسمینه پیتربورغدن گازیته کیله.

فیض‌الرحمن ملا - آنسی آلسه‌ڭ اول سیگاده کیله.

گلاسنی - یوق، بتونله‌ی آدریسلری نیلری، اسملری همه‌سی باسقان. آنی آنده مینیسترلر بلمه‌سه آلای بولماس ایدی.

صدیق حضرت - جه صاصق جه، غالاۋاغه باریق! اهل اسلامغه محبتلیده بولغاچ آنارغه باریق، سفسطه‌غه!

سعید حضرت - جه صوڭ داملالر کم بارا ایندی؟

حمید حضرت - آنده اهل علما کیره‌ك ایندی. داملا صدیق بارا ایندی، آندی موندی مشکل مسئله‌دن سوز صوراسه جواب بیررگه‌ده کیره‌ك ایندی.

کیاوملا - مین حضرتلر شرح‌الوقایه‌نی آلوب بارمیقمی دیم! آخرسی دنیانڭ تورلی حالی بولا. مشکل مسئله بولسه حاضرگنه قاراب جواب بیررگه جیگل بولور.

صدیق حضرت ــ جه جه، جاری جاری.

سعید حضرت ــ شرح مواقف‌نی‌ده آلوب بارو مصلحت بولور. آلار اهل روس بیت، حدوث عالمگه انکار قیلوچیلری بار.

حمید حضرت ــ ئیبو. ئیبو!

بره‌و ــ حضرتلر، ایندی آنده بزنك سوده‌گارده‌نده بره‌ر کشی کیره‌ك. مونه شمس‌الدین آبزی بارسون دیمز، اوزی اورس کوزنده‌ده اعتبارلی کشی. قارت کشی.

صدیق حضرت ــ جه جه . . . بیك یخشی، جه جه . . .

سعید حضرت ــ صوڭ ایندی روس لغتن بلوچمزکم بولا ایندی.

شمس‌الدین آبزی ــ الحمد لله ئلی حضرت موگانچه‌غه قدر روسچه‌غه آبدراماغان ایدك. پیتربورغه‌ده باردق ـ مینیسترنیڭ کوردك همه‌سی برله سویله‌شه آلغان ایدك.

صدیق حضرت ــ جه جه بیك یخشی! بیك یخشی!

مؤذن ــ حضرتلر آنده ایندی اول مؤذنلردنده بره‌و کیره‌ك. آذان فلان ئه‌یترگه توغری کیلسه، بزنڭ آذان ئلی بیت قلبکه تأثیر ایتوچان بولا.

کیاو ملا ــ ئیبو ئیبو. اوزم کورگانم بار، آذان ئه‌یتلگانده روسلر آوازنڭ کورکاملگینه شاق قاطب طورالر.

صدیق حضرت ــ جه جه بارسون. مونه شول احمق بارسون. بارسون.

مؤذن ــ صوڭ حضرت آنده ایندی عید نمازینڭ نیتلری کیره‌ك بولماسمی؟ مین عید رساله‌منی آلیمی؟

صدیق حضرت ــ جوق صاصق جوق!

سعید حضرت ــ جوق آلای دیمه داملا صدیق، بناگاه عیدنڭ تکبیرلرن صوراسه بز هر نرسه‌گه حاضر بولوب بارغه کیره‌ك.

(فیض‌الرحمن ملا کولب طورا)

کیاو ملا — صوڭ ایندی حضرتلر، البته‌آلار شول قدر زور اشنی کورگاچ، مسلمان بولمی حاللری یوق. اسلامنڭ حقلغینه موناندہ زور دلیل بولو احتمالی یوق. صوڭ ایندی مثلا آلار اسلامنی قبول ایتسه‌لر ایاڭ اول بز آلارغه نی اویره‌ترگه کیره‌ك.

حمید حضرت — بناء اسلام اویره‌ترگه کیره‌ك.

مؤذن — بناء اسلام بیشدر: ایمان، نماز، روزه، حج، زکات
(تیز تیز قه‌یته)

سعید حضرت — ئیبو بناء اسلام اویره‌ترگه کیره‌ك. آندن صوڭ داملالار حیض نفاس حکمن بلمیلر ایندی، شوشی حقده برەر کتاب آلمیقمی؟

کیاو ملا — مینمچه استنجاء مسئله‌سیده آلار اوچون الاهم فالاهم، چونکه آلارده طهارت دیگان نرسه یوق.

صدیق حضرت — جه جه آل صاصق آل!

کیاو ملا — آلای بولغاچ حضرتلر بره‌و بره‌ونی کتابلر آلورغه جیبه‌ررگه کیره‌ك. مونه مؤذن باروب کیلسون. صوڭ حضرتلر شرح وقایه کیره‌ك بولدیمی؟

حمید حضرت — شرح وقایه کیره‌ك. آنده ایندی فقه‌دن سوز چقسه داملا سعید سز سوز آچارسز، سز فقه‌غه اوستا ایندی.

سعید حضرت — آلای بولسه مینم اوزمنڭ شرح وقایه‌منی آلوب کیلسون، نفیس طشلی، بخار مجلدی، حاشیه‌لی.

مؤذن — یارار.

سمید حضرت — حکمه‌دن سوز چقسه ایندی سزنڭ کم سویله‌ر.

خیرالله ملا — مین الحمد لله حکمة العین‌نی کورگان کشی. علم بحثنده بز اورده‌ك کبك یوزه‌مز ایندی.

کیاو ملا — البته مثلا زمان موجودمی توگلمی دیگان بحث کیتسه.

خیرالله ملا — البته موجود بولورغه کیره‌ك.. . چونکه موجود بولماسه معدوم بولور. معدوم بولسه ما فی الزمان‌ده معدوم بولورغه

کیره‌ك. اول وقتده جمیع موجودات معدوم بولورغه کیره‌ك بو محال،
بس عدم زمان محال.

کیاو ملا ــ لا نسلم ـ زمان موجودده بولماس معدومده بولماس.
(ملالر قوللرن بوطارغه طوتنه‌لر)

خیرالله ملا ــ ارتفاع النقیضین، ارتفاع النقیضین.

سعید حضرت ــ زمان موجود بولسه ـ یا ممکن بولورغه یا واجب
بولورغه کیره‌ك.

خیرالله ملا ــ واجب بولور.

سعید حضرت ــ تعدد واجب.

حمید حضرت ــ تعدد واجب درست بولور ـ آننك وجود ذاتی
بولماس!

کیاو ملا ــ وجوب ذاتی بولماسه عرضی بولورغه کیره‌ك. اول
وقتده اول عرض بر له ذاتدن مرکب بولورغه کیره‌ك. هر مرکب ممکن.
بس امکان وجوب لازم بولا.

صدیق حضرت ــ بولماس صاصق! بولماس.

خیرالله ملا ــ ممکنده بولماس واجبده بولماس ممتنع بولور.

کیاو ملا ــ ئه ممتنع بولورمی. مدعی ثابت، مدعی ثابت.
(اوزی سیکره) مدعی ثابت ممتنع بولسه زمان معدوم بولغان بولا.

خیرالله ملا ــ (بیك قچقروب) ـ بولماس بولماس! لا نسلم ممتنع
موجود بولور.

سعید حضرت ــ هر موجود یا ممکن یا واجب.

خیرالله ملا ــ لا نسلم ایکیگه منحصر بولماس.

حمید حضرت ــ زماننك وجودی وجود اعتباری بولور.

صدیق حضرت ــ جوق صاصقلر جوق طوقـتاگز! (کیاو ملاغه)
جه احـمق سفسطه سویلیسك، شرح مواقف زمان موجوددی. لـکن
زماننك وجودی اعتباری‌دی.

سعید حضرت ـ یوق داملالر آلایغنه یارامی. بز شول حقده وجود زمان وعدم زمان حقنده هر دلیلنی قارارغه کیره‌ك.

خیرالله ملا ـ مین بارسنده درخاطر طوتام. زمان حقنده اوزم سویلیم.

صدیق حضرت ـ جه صاصق سویله! سویله!

کیاو ملا ـ ئلی طاغی نیندی کتابلر صوك؟ شرح موافق بزده بار. حکمة العین‌ده کیره‌ك بولور.

حمید حضرت ـ ئلی صوك حیض نفاس حقنده دیگان ایدگز.

سعید حضرت ـ ئیبو ئیبو آلار حقنده مختصر الوقایه کیره‌ك. مطالعه‌سی آور ایندیده اول کیره‌ك. بخاراده شونك برله حکم ایته‌لر.

کیاو ملا ـ بار مؤذن شولارنی آلوب کیل.

مؤذن ـ جنایز کیره‌ك بولماس میکان؟ اولك‌نی یووو توغروسنده، کفن صارو توغروسنده سوز چقماس میکان؟

صدیق حضرت ـ آل صاصق آل! (مؤذن چغب کیته)

بره‌و ـ صوك حضرتلر ایندی بزنك پچان بازاری خلقندن شمس‌الدین آبزیغه باشقه خارچیؤنه‌چی فخرالدین آبزینی آلمیمسز؟ آنکده روس کوزنده بیك اعتباری بار.

حمید حضرت ـ ئیبو مصلحت بولور!

شمس‌الدین ـ صوك حضرتلر بز نیشله‌رمز؟

سعید حضرت ـ بز ایمان تلقین قیلورمز، سز شونی شولارغه آکلاتورسز.

فخرالدین ـ جاری جاری حضرتلر. لکن حضرتلر روس قارشینه بارغانده باشنی کوزنی توزه‌توب بارورغه کیره‌ك ایندی.

حمید حضرت ـ ئیبو مهابت‌ره‌ك کورنرگه کیره‌ك. داملا سعید، مینم صاچم ییتولی توگلمی. (بتون ملا قوللری برله صاچلرن مییقلرن طارتوب قاریلر).

داملا سعید ـ جوق داملا! (کیاو ملاغه) مونه مونگغنه میـیق زورواق.

حمید حضرت ـ توزەتورگه کیرەك.

کیاو ملا ـ قایناغای سین قایچی کیتر ئلی. (شاهی‌یزدان قایچی کیتره، کیاو ملا میبغن قرقرغه طوتنه.)

فخرالدین ـ حضرتلر چالمالرگزنی یاخشیلاب چالمیسزمی؟

صدیق حضرت ـ جوق صاصق جوق بخارای شریفده بتون داملالر شوندی چالمادن یوریلر.

شمس‌الدین ـ آلایده حضرتلر چاپانلرگزنی آلماشدرو کیرەك. صدیق حضرتنك جیگلری بیك مایغه بویالغان.

صدیق حضرت ـ صاصق! مسلماننك اچی پاك!

حمید حضرت ـ یوق داملالر نظافتکه روس خلقی محبت‌ایتکان، آنسی درست. شاهی‌یزدان قایا سینك چاپانلرك باردر. کیتر.

حضرتلر ـ (بر آوزدن) ـ کیتر آحمق! کیتر.

شمس‌الدین ـ کیتر شاهی‌یزدان، باری بر ئەرەم بولوب قالاچق ئەیبرلر. (شاهی‌یزدان چغب کیته)

سعید حضرت ـ مونه ئلی داملالر بر مسئله قارالماغان ایکان! بو حجاب حقنده نی ئەیتەمز. اهل روس‌نك خاتون قزی حیاسزلکگه اویرەنگان!

کیاو ملا ـ (میبقلرن‌قرو بتروب) ـ ئیبو ئیبو، مونه سیرەك صوراق واغونغه اوطرغاندەده شول اورسلار سینك یا گفوق کیلوب اوطروب قلبکه وسوسه توشرەلر.

حمید حضرت ـ مونك حقنده کتب فقهاده آچق عبارەلر بار ایندی ـ بز بخارای شریفچه ایندی حجابنی تمام یاصاتورغه تییش!

فیض‌الرحمن ملا ـ اول حجاب مسئلەسی بخاراده چیگدن چقغان ایندی ـ آلار شریعت کورسەتکان چیکدن اوتوب کیتکانلر. (ملالر بارده قوللرن سلکرگه طوتنەلر)

صدیق حضرت ـ احمق آغاچ آوز! بخارای شریف حقنده نی سویلیسك. آنده‌غی هرحکم اسلامچه، ئلیگه قدر آنده سرقه اچون قول کیسه‌لر ـ زنا اوچون حد قیلالر. صاصق. حضرت خواجه‌نك زیارتن مستقل ایته‌سك.

کیاو ملا ـ البته حجاب حقنده بخارا ایسندی ایك شریعت اسلامنی رعایه قیلا!

سعید حضرت ـ ئییو ئییو اول خاتون قز اول وقتده فتنه‌گنه بولا. اول قاچماسه حاضر بزنك آراغه کروب سویلی باشلاسه قایسیگزنك کوڭلینه شیطان وسوسه صالماس ایدی.

حمید حضرت ـ لکن داملالر آنڭ حقنده آیات حدیثدن آچق دلیللر کیره‌ك، چونکه اول حقله مصرلر استانبوللرده بدعت بیك کیتکان!

سعید حضرت ـ شرح وقایه‌ده بار ایندی. آنـڭ حقنده سوز چقسه داملالر داملا صدیقغه قوشارمز ایندی(شول آراده شاهی‌یزدان‌چاپانلر کوته‌رو کره، مـلالر آنی چورمـاب آلوب اوستلرنده‌گی چاپانلرنی صالوب طـاشلاب چاپانلر کییه‌رگه طوتنه‌لر. بر چاپانغه ایکیشه‌ر مـلا یابشوب طـارطشوب اشدن چغوب بتکاننڭ صوڭنده بـارده تورلیسی تورلی توسده‌گی آلالی قولالی چاپانلر کییه‌لر. ملالر چاپانلرن طوطب طوطب قاراب بر برسی ایله سویله‌شه‌لر ـ شول آراده برقوچاق کتابلر کوته‌روب مؤذن کیلوب کره. مؤذن بولارنڭ یاڭغی چاپانلرن کورگاچوك چاپانلر یانینه کیلوب مینم خصه‌م قایا؟ مین محله‌مؤذنی مینی نیك اولوشدن قالدراسز دیب اورشرغه طوتنه. شول آراده بولمی اول صالنغان چاپانلردن برسون آلوب اوستینه کییه باشلی)

خیرالله ملا ـ اول مؤذن مینکی.

مؤذن ـ میڭا چاپان کیره‌ك توگلمنی؟ (کییه)

خیرالله ملا ـ صال مؤذن.

مؤذن ـ قایا مینم خصه‌م؟

فخرالدین ـ (شاهی‌یزدانغه) بار ایندی مؤذنـگـه‌ده برنی چغـار.
(شاهی‌یزدان مؤذنـگه‌ده برنی چغاروب کیگزه. شول آراده همان ملالر چای اچه‌لر.)

صدیق حضرت ـ جه صاسقلر بارامزمی؟

حمید حضرت ـ آطلار جیککانمی؟ (شاهی‌یزدان چغوب کیته. مـلالر زالده یورزگه طوتنه‌لر. صدیق حضرت یاصاغان چایون اچـب آوزن چاپانینڭ جیڭی برله سورته.)

شاهی‌یزدان ــ حضرتلر آطار جیگله‌دی.

فخرالدین ــ شاهی‌یزدان، سین ایسلی مای کیتر ئه‌لی؛ روس
خلقی خوش ایسنی یاراتا. آلارنڭ مارجالری‌ده گل شول‌ایسلی مای
سیبوبکنه یوری ایندی.

سعید حضرت ــ ئیبو ئیبو اول اهل علمانڭ ایسی غطرشه مای
دیگانلر. داملالر سزنڭ خاطرده‌می درسکه داملا نجیب نفیس غطرشه
مایی سورتنوب کره ایدی.

حمید حضرت ــ ئیبو ئیبو (شاهی‌یزدان اشکافدن عطرشه مایی آلوب
کیتره. ملالر عطرشه مایی سورترگه طوتنه‌لر. عطرشه مایی ایسی برله زال طولا. ملالر
کتابلرنی قوللرینه کوتاروب،چغارغه‌حاضرله‌نه‌لر. شول‌آراده ایشکدن‌بر‌مالای کیلوب کره)

مالای ــ مونه کیاو ملا، آبظی‌غه احمد آبظی خط بیرگان ایدی

کیاوملا ــ اول طاغی نیندی خط ایکان (باروب آلوب آچوب اوقرغ
طوتنه. تگینڭ بیتینه عجبکه قالو علامتی چغا.)

کیاوملا ــ داملالر اش خراب، قارا بو دوگغزنی نی‌یازا.

ملالر ــ جه نی، نی؟

کیاوملا ــ مونه نی (اوقی باشلی):

حضرتلر! اول یومورقه‌الله طرفندن جیبه‌رلگان بشارت توگل. سز
آنارغه اوشانوب روسلرنی ایمانغه اونده‌رگه بارماڭز. آنی مینگنه کیمیا
ماده‌لری برله سزنڭ نادانلغڭزنی خلقغه کورسه‌تور اوچون سزنڭ بر
نرسه بلمه‌وڭزنی بلدرر اوچون یازدم.   احمد.

(ملالر تورلیسی تورلی اورنده قاطوب قالالر. فیض‌الرحمن ملا کوله. بر آز قاطب
طورغاچ)

صدیق حضرت ــ آحمق سفسطه‌نی کیتر مونڭ! کیتر! دوگغزنی
(ایده‌نگه قولن صوغا) اوزم تعزیر قیلام کافرنی!

پرده توشه.

№ 3102

حسین ابوذرف نشریاتی

	بهاسی	تین	پوچطه ایله تین.
۱) دوماده مسلمان دیپوطاطلاری.	٤٠	« «	٤٦
۲) معلم ع. اسحاقف اثری.	٣٠	« «	٣٤
۳) صالدات « «	١٨	« «	٢٠
۴) جیینتق «	١٦	« «	١٨
۵) شعرلر	٨	« «	١٠
٦) دیپوطاطلار رسمی ایله خطلر	٣	« «	٤
۷) کولوکچی نفیسه	٧	« «	٨
۸) صورات قهوه خانه‌سی	٥	« «	٧
۹) صرف ترکی	١٥	« «	١٨
۱۰) بوکیت (چه‌چکه) (کامیدیا)	١٢	« «	١٤

تیزدن باصلاچاقلار:

۱۱) ایشان قزی (دراما)

۱۲) پولشه مسلمانلرینڭ تاریخی حاللری.

۱۳) رشدی مکتبلرگه مخصوص قرائت کتابی.

۱۴) اوستینه عربچه یازلمش تاریخی برونزالی کوزگی.

۱۵) اوقو کتابی ابتدائی مکتبلر ایچون.

مراجعت اوچون آدریس:

Казань, Хусаину Абузярову.

2